

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo
visokošolskega programa

USMERJENOST JAVNIH STORITEV K UPORABNIKOM

Kandidatka: Vesna Hladnik
Številka indeksa: 04032560

Mentor: docent dr. Zdravko Pečar

Ljubljana, november 2008

Povzetek

Zagotavljanje javnih storitev je dandanes zelo pomembno. V zasebnem sektorju je pri tem pomembno, da je storitev usmerjena k uporabnikom, saj je le tako mogoče njihovo uspešno trženje. Tudi v javnem sektorju se trudijo to uvesti, in sicer z doseganjem ciljev načela usmerjenosti k uporabnikom. Vendar to še ni zagotovljeno v polni meri. Javne gospodarske službe se izvajajo prek javnih gospodarskih zavodov, javnih podjetij, z dajanjem koncesij osebam zasebnega prava in vlaganjem kapitala v dejavnosti osebam zasebnega prava. Na področju komunalne dejavnosti je za uporabnika pomembno, da lahko koristi storitve, ki jih komunalno podjetje nudi, in da so te čim bolj ugodne. Na področju komunalnih dejavnosti so javne gospodarske službe organizirane kot javna podjetja ali pa občine podelijo koncesijo osebam zasebnega prava. Ugotovila sem, da so storitve, ki jih lahko primerjamo med Komunalnim podjetjem Logatec, d. o. o., in Javnim holdingom Ljubljana, d. o. o., oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda ter ravnanje s komunalnimi odpadki. K uporabnikom je bolj usmerjen Javni holding Ljubljana, d. o. o., saj storitve nudi večjemu deležu uporabnikov in večina teh je cenejših.

Ključne besede: usmerjenost k uporabnikom, javne službe, javno podjetje, javni holding, komunalna dejavnost, komunalno gospodarstvo, Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., Javni holding Ljubljana, d. o. o.

Summary

Supplying public services is essential. In the private sector user directed service is important to trade services successfully. These principles are being initiated also in the public sector by introducing user directed services. But those principles are not yet assured. Public economic services are served by public economic institutes, public enterprises, by giving concession to private subjects and by investing funds in private subjects. About communal services it is important for users to make good use of offered services and that prices are reasonable and advantageous. In the field of communal services, public economic services are organized as public enterprises or commune give concessions to private subjects. I discovered that services that can be compared between Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., (public services Logatec) and Javni holding Ljubljana, d. o. o., (public holding Ljubljana) are fresh water supply, sewage and cleaning of waste waters and waste handling. Javni holding Ljubljana, d. o. o., is more user-directed as it covers larger portion of users and their prices are mostly cheaper.

Keywords: User directed, public services, public enterprise, public holding, communal activity, communal economy, Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., Javni holding Ljubljana, d. o. o.

KAZALO

POVZETEK.....	II
SUMMARY	III
1 UVOD.....	1
1.1 IZHODIŠČA.....	1
1.2 NAMEN IN CILJ RAZISKAVE	1
1.3 METODE DELA.....	1
1.4 STRUKTURA DIPLOMSKEGA DELA	2
2 USMERJENOST K UPORABNIKU	3
2.1 NOVI JAVNI MANAGEMENT.....	3
2.2 MANAGEMENT CELOVITE KAKOVOSTI	5
2.3 PRISTOPI USMERJENOSTI K UPORABNIKU.....	6
2.4 OVIRE PRI USMERJENOSTI JAVNE UPRAVE K UPORABNIKU	7
3 JAVNE SLUŽBE	8
3.1 OPREDELITEV.....	8
3.2 NAČELA JAVNIH SLUŽB	9
3.3 VRSTE JAVNIH SLUŽB	10
3.4 NAČINI IZVAJANJA GOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽB	11
3.4.1 Režijski obrat.....	11
3.4.2 Javni gospodarski zavod.....	11
3.4.3 Koncesija	12
3.4.4 Javno podjetje.....	14
3.4.5 Javni holding	16
3.4.6 Vlaganje javnega kapitala v dejavnost oseb zasebnega prava	17
3.5 NAČINI IZVAJANJA NEGOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽB.....	18
3.5.1 Javni zavod	18
3.5.2 Koncesija	18
3.6 FINANCIRANJE JAVNIH SLUŽB	18
4 KOMUNALNA DEJAVNOST.....	20
4.1 POJMA KOMUNALNA DEJAVNOST IN KOMUNALNO GOSPODARSTVO.....	20
4.2 UREDBA O OBLIKOVANJU CEN KOMUNALNIH STORITEV	21

4.3	KOMUNALNO GOSPODARSTVO V SLOVENIJI.....	23
5	KOMUNALNO PODJETJE LOGATEC, D. O. O.	27
5.1	OSKRBA S PITNO VODO.....	27
5.2	ODVAJANJE IN ČIŠČENJE ODPADNIH VODA.....	28
5.3	RAVNANJE S KOMUNALNIMI ODPADKI	28
6	JAVNI HOLDING LJUBLJANA, D. O. O.	30
6.1	JAVNO PODJETJE VODOVOD-KANALIZACIJA, d. o. o.....	31
6.2	SNAGA JAVNO PODJETJE, d. o. o.....	32
7	PRIMERJAVA STORITEV IN CEN JAVNEGA HOLDINGA, D. O. O., IN KOMUNALNEGA PODJETJA LOGATEC, D. O. O.	33
7.1	KOMUNALNO PODJETJE LOGATEC, d. o. o – JP VODOVOD- KANALIZACIJA, d. o. o. 33	
7.1.1	Oskrba s pitno vodo.....	33
7.1.2	Odvajanje in čiščenje odpadnih voda	35
7.2	KOMUNALNO PODJETJE LOGATEC, d. o. o. – SNAGA, d. o. o.	37
7.2.1	Storitve	37
7.2.2	Delež gospodinjstev, ki koristijo storitve javnega odvoza odpadkov.....	37
7.2.3	Primerjava cen	38
8	PRIMERJAVA ZADOVOLJSTVA UPORABNIKOV.....	40
8.1	JAVNO PODJETJE VODOVOD-KANALIZACIJA, d. o. o.....	40
8.2	SNAGA JAVNO PODJETJE, d. o. o.....	41
8.3	KOMUNALNO PODJETJE LOGATEC, d. o. o.	43
9	ZAKLJUČEK.....	46
	LITERATURA	49
	PRAVNI VIRI:	50
	DRUGI VIRI	51
	TABELE.....	53
	SEZNAM SLIK	54
	IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORJA.....	57

1 UVOD

1.1 IZHODIŠČA

Načelo usmerjenosti javnih storitev k uporabnikom je postalo temeljno načelo novega javnega managementa. Prav tako management celovite kakovosti poudarja, da je treba upoštevati mnenje uporabnikov. V zasebnem sektorju sta že od nekdaj najpomembnejša uporabnik in njegovo zadovoljstvo, pri javnih storitvah pa v preteklosti uporabnikom niso namenjali veliko pozornosti. Problem je tudi v tem, da se v javnem sektorju ne more upoštevati mnenje vsakega posameznika, ampak je treba gledati na javni interes. Komunalne storitve so javne storitve in tudi s tega vidika je pomembno, da so usmerjene k uporabnikom.

1.2 NAMEN IN CILJ RAZISKAVE

Namen diplomske naloge je ugotoviti, kaj pomeni usmerjenost javnih storitev k uporabnikom, zakaj je to načelo tako zelo pomembno in na primerjavi javnih podjetij predstaviti komunalne dejavnosti.

Cilj raziskave je ugotoviti, katero izmed izbranih podjetij – Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., in Javni holding Ljubljana, d. o. o. – bolj upošteva usmerjenost javnih storitev k uporabnikom. To bom naredila s primerjavo storitev, ki jih nudijo, njihovo cenovno primerjavo in anketo zadovoljstva uporabnikov.

1.3 METODE DELA

Pri pisanju diplomskega dela bom uporabila naslednje metode:

- metodo indukcije – predmet in cilj indukcije je spoznanje splošnega na podlagi posebnega;
- metodo dedukcije – spoznanje posebnega na temelju splošnega;
- metodo deskripcije – enotno opisovanje dejstev, procesov in predmetov v naravi in družbi ter njihovih empiričnih potrjevanj odnosov in vezi, vendar brez znanstvene razlage in pojasnjevanja;
- metodo kompilacije – prevzemanje tujih izsledkov znanstvenoraziskovalnega dela oziroma opazovanj, stališč, sklepov in spoznanj;
- primerjalno metodo – primerjanje enakih ali podobnih dejstev, pojavov, procesov in odnosov oziroma ugotavljanje njihovih podobnosti v obnašanju in intenzivnosti ter razlik med njimi;
- metodo anketiranja – z anketo se raziskuje in zbira podatke, informacije, stališča in mišljenja o raziskovalnem predmetu.

Pri svojem delu bom uporabljala:

- primarne vire – neposredni vpogled v področje delovanja javnih podjetij;
- sekundarne vire – zakoni, drugi akti in učbeniki.

1.4 STRUKTURA DIPLOMSKEGA DELA

V prvem poglavju bom predstavila novi javni management, ta kot eno izmed osrednjih načel omenja usmerjenost k uporabniku. To pa omenja tudi management celovite kakovosti, zato bom opredelila njegove lastnosti. Opisala bom tudi pristope, ki so najbolj značilni za uvajanje usmerjenosti k uporabniku, in ovire pri usmerjenosti javne uprave k uporabnikom.

V drugem poglavju se bom osredotočila na javne službe. Javne službe se ukvarjajo z zagotavljanjem javnih storitev, delijo pa se na gospodarske in negospodarske. Opredelila bom, kateri so načini opravljanja gospodarskih in negospodarskih javnih služb, najznačilnejše oblike bom tudi opisala.

V nadaljevanju bom opisala komunalno dejavnost, komunalno gospodarstvo in predstavila Uredbo o opravljanju komunalnih storitev, na katero so vezana javna podjetja, ki se ukvarjajo s komunalnimi storitvami. V številkah bom opredelila tudi komunalno gospodarstvo v Sloveniji, pri tem bom uporabila podatke iz leta 2004.

Predstavila bom Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., in Javni holding Ljubljana, d. o. o. Pri tem bom izpostavila dejavnosti oskrbe s pitno vodo, odvajanja in čiščenja odpadnih voda in ravnanje s komunalnimi odpadki, saj so to dejavnosti, ki jih opravlja tako Komunalno podjetje Logatec kot tudi javna podjetja Javnega holdinga Ljubljana, d. o. o.

Nato bom naredila primerjavo med Komunalnim podjetjem Logatec in Javnim holdingom, d. o. o. Osredotočila se bom na to, katere storitve ponuja posamezno podjetje, pri nekaterih izmed njih bom naredila cenovno primerjavo. Na področju oskrbe s pitno vodo bom primerjala storitve Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., in Javnega podjetja Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. V primerjavi Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., in Snage Javnega podjetja, d. o. o., bom soočila storitve, ki jih ponuja posamezno podjetje, in ugotavljala, kakšen je delež prebivalstva, ki koristi možnost odvoza komunalnih odpadkov. Primerjava je otežena, saj imata podjetji cenike, ki so drugače oblikovani. Javni holding Ljubljana pokriva devet občin, Komunalno podjetje Logatec pa za storitve skrbi na območju ene občine.

Na koncu pa bom primerjala zadovoljstvo uporabnikov s storitvami. Pri tem bom predstavila Anketo zadovoljstva, ki jo za javna podjetja opravlja Javni holding Ljubljana, d. o. o. Anketo z enakimi parametri sem naredila še na območju občine Logatec. Rezultate Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., bom primerjala z rezultati Javnega podjetja Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., in Snago Javnim podjetjem, d. o. o.

2 USMERJENOST K UPORABNIKU

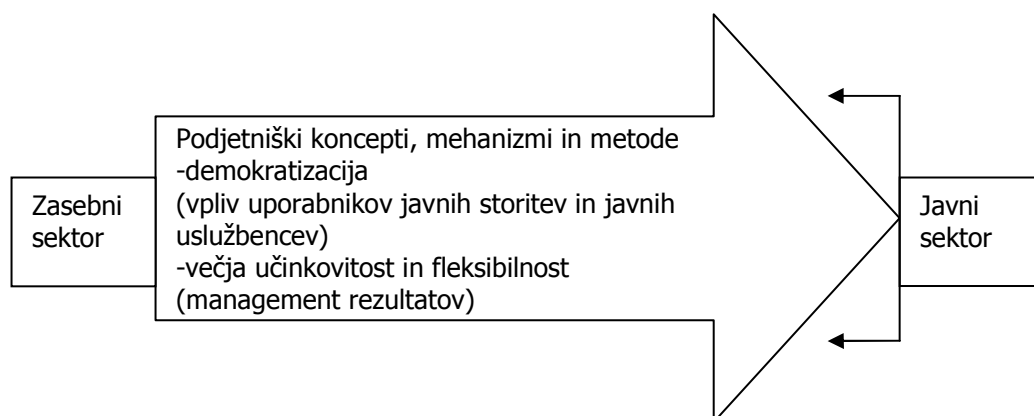
2.1 NOVI JAVNI MANAGEMENT

Da bi lahko v javni sektor – kljub njegovi specifični vlogi – vnesli več tekmovalnega duha in uporabili številna spoznanja ter tehnike sodobnega managementa, ki so nastajali v dolgih desetletjih intenzivnih proučevanj, se je v drugi polovici 80. let začela oblikovati nova miselnost o managementu v javnem sektorju pod skupnim imenom novi javni management, angleško New Public Management (Pečar, 2003, str. 16).

Novi javni management je skupek načel, ukrepov in metod, prevzet iz zasebnega v javni sektor, ki so od konca osemdesetih let 20. stoletja predrugačili upravo po celem svetu. Gre za nov način upravljanja javnega sektorja s poudarkom na usmerjenosti k uporabniku in učinkovitosti uvajanja aplikabilnih managerskih metod dela in tržnih (konkurenčnih) mehanizmov. Novi javni management je nadgradnja klasičnemu upravnemu delu, saj poleg tradicionalnih načel zakonitosti, enakosti, apolitičnosti in samostojnosti dodaja dimenzije sodobne uprave, to je usmerjenost k uporabnikom, uspešnost in učinkovitost, gospodarnost in odprtost (po Kovač v: Brezovšek, 2004, str. 177-178).

»New public management« je v bistvu menedžerska teorija, ki nas uči, kako reformirati delovanje izvršilne veje oblasti oziroma javne uprave v celoti. Načela odprtosti, preglednosti, usmerjenosti k stranki, kakovosti in učinkovitosti stremijo k spremembi zastarele avtoritarne doktrine in urejanja zadev z vrha k čim bolj konsenzualnem urejanju z željo, da se pri sprejemanju politik sliši in upošteva glas kar najširšega kroga deležnikov (bottom-up princip). Javne storitve se zato prilagajajo strankam, za izboljšanje učinkovitosti in produktivnosti pa se vse širše uporabljajo tržna načela (Bizjak v Javna uprava, 2007, str. 85).

Slika 1: Novo upravljanje javnega sektorja

Vir: Kovač v: Ferfila, 2007, str. 128

Načelo usmerjenosti k uporabniku zajema naslednje cilje:

- Dostopnost upravnih storitev: pri tem imamo v mislih opravljanje storitev, ki od uporabnika zahtevajo čim manj časa in fizičnih premikov, povezanih z opravljanjem upravne storitve. Sem spadajo ukrepi, kot so: skrajšanje čakalnih vrst, podaljševanje uradnih ur, odprava krajevnih ovir, prilagoditve za osebe s posebnimi potrebami, e-uprava in e-upravne storitve. Storitve je uporabniku dostopna, če jo lahko pridobi takoj, ko se odloči zanjo.
- Socialna primernost upravnih storitev, kar pomeni cenovno primernost upravnih storitev. Ker upravna storitev praviloma nima funkcije blaga, katerega ceno bi določila ponudba in povpraševanje v določenem ekonomskem prostoru, je treba umetno skrbeti za primerno višino plačil v upravnem postopku. Pričakuje pa se, da bo tudi na tem področju prišlo do odpiranja konkurence in okrnitev državnega monopola.
- Enostavnost upravnih storitev: zasebni sektor teži k poenostavljanju procesov, povezanih s strankami, javna uprava pa ne sledi tem težnjam. Pri poenostavljanju ločujemo dve ravni: pri prvi gre za zmanjševanje posegov javne uprave v človekovo življenje oziroma njegovo svobodno ravnanje na račun manjše zaščite javnega interesa – liberalizacija. Ta raven ima političen značaj. Druga raven pa je tako imenovana odprava administrativnih ovir oziroma poenostavitev administrativnih procesov ob nespremenjeni zaščiti javnega sektorja. Ta ima administrativno-tehnični značaj.
- Primerna informacijska podpora: razteza se na podatke o upravnih storitvah v najširšem smislu. Zagotoviti jo je treba tako na kakovostni ravni, kjer nas zanimajo pravilnost, strokovnost in primernost, kot tudi na količinski ravni, kjer se ukvarjamo s celovitostjo, pri tem pa se sprašujemo, ali uporabnik dobi vse informacije, ki jih pričakuje na določeni stopnji. Na tem področju sta ukrepe za zagotavljanje pravilne informacijske podpore zagotovila predvsem dva prepisa: leta 2001 način poslovanja organov javne uprave s strankami, ki je predpisal obveznost zagotavljanja informacij o storitvah v obliki brošur in na internetu, informacijske pisarne in svetovalce, ki strankam ves poslovni čas zagotavljajo informacije, in Zakon o dostopu informacij javnega značaja.
- Zanesljivost, ki pomeni sposobnost držati besedo oziroma opraviti storitev v predpisanem roku. V tej točki se usmerjenost k uporabniku povezuje tudi z načelom predvidljivosti – to načelo uporabniku jamči, da bo ravnanje upravnega organa takšno, da ga je mogoče vnaprej predvideti na podlagi veljavnih pravnih norm, ki vežejo upravni organ z načelom pravne varnosti – njegov pomen je večplasten. Gre za načelo, ki zahteva določnost ali vsaj določljivost pravnega ravnanja uradne osebe.
- Primernost osebnega stika: cilj, ki se loteva povsem nepravega oziroma neformalnega standarda prijetnih ali vsaj primernih medčloveških odnosov. Cilj je vzpostaviti delovanje javne uprave, ki bo zadovoljilo vsaj minimum prijetnosti, prijaznosti in vedrosti javne uprave. Posamezniki pogosto prav prek prizme prijetnosti, nasmejanosti in ustrežljivosti ocenjujejo in vrednotijo delo javnih uslužbencev.
- Odzivnost razumemo kot sposobnost oziroma pripravljenost odzivati se na mnenje uporabnikov. Javna uprava naj primerno ovrednoti mnenja uporabnikov in k njim resno pristopi. Gre za konkretne predloge posameznih strank, ki

prihajajo v stik z javnimi uslužbenci. Ti v tem odnosu hvalijo, opominjajo, predlagajo in kritizirajo. Tovrstna mnenja je treba beležiti in jih obvarovati na primernih delovnih sestankih. Ukrep za večjo odzivnost javne uprave je obvezno letno ugotavljanje zadovoljstva strank (po Virant, str. 5–7).

Vendar pa usmerjenost državne uprave k uporabnikom ne velja absolutno. To načelo ima bolj ali manj jasno začrtano mejo – javni interes. Ukrepi za večjo usmerjenost k uporabniku imajo širok prostor za uveljavitev, vendar le znotraj meja, ki jih začrta javni interes.

2.2 MANAGEMENT CELOVITE KAKOVOSTI

Management celovite kakovosti je metoda, katere cilj je na najboljši način proizvajati najboljše izdelke ali storitve na osnovi normativov oziroma standardov in kontinuiranih izboljšav. Glavni parameter sistema managementa kakovosti so pričakovanja uporabnikov. Kakovost je povezana z doseganjem zahtev uporabnika, pri uvajanju kakovosti je zato prvi korak natančno definiranje zahtev.

Management celovite kakovosti je temeljna filozofija, ki sloni na zadovoljevanju potreb uporabnikov (Pečar, 2003, str. 34).

Deming pravi: »Poslovni proces se začne z uporabnikom. Če se dejansko ne prične z uporabnikom, se prepogosto nesrečno konča z uporabnikom« (Pečar, 2003, str. 34).

Model za ocenjevanje odličnosti (kakovosti) vsebuje naslednja merila:

- vodenje,
- politika in strategija,
- kadrovski management,
- poslovni resursi,
- procesi,
- zadovoljstvo uporabnikov,
- zadovoljstvo ljudi (zaposlenih),
- vpliv na družbeno okolje in
- poslovni rezultati

(Pečar, 2003, str. 34).

Pri zadovoljstvu uporabnikov gre za usmerjenost k njim. Izpolnjeni morajo biti naslednji pogoji:

- poznavanje trga, potreb in zahtev uporabnikov,
- izvajati management odnosov z uporabniki,
- biti naklonjen uporabnikom in si prizadevati preseči njihove zahteve ter
- spremljati in primerjati rezultate zadovoljstva uporabnikov

(Pečar, 2003, str. 46).

Pri ugotavljanju zadovoljstva uporabnikov si pomagamo z vprašalniki, s katerimi pa proučujemo tudi druge lastnosti organizacije:

- ali ima organizacija dobro definirane standarde in ravni storitev za izpolnjevanje ključnih zahtev uporabnikov in ali rutinsko meri in pozna uspešnost pri izpolnjevanju teh standardov;
- ali ima organizacija točen in realen pregled (ustnih in pisnih) pritožb, ki jih imajo uporabniki na različne dele ali funkcije organizacije;
- ali rezultati ugotavljanja zadovoljstva uporabnikov kažejo trend izboljšanja;
- ali so rezultati primerljivi oziroma boljši od konkurenčnih organizacij

(Pečar, 2003, str. 47).

2.3 PRISTOPI USMERJENOSTI K UPORABNIKU

Med pristope k naravnosti na uporabnika uvrščamo najrazličnejše primere:

- intenziteta informacijske obveščenosti: usmeritev k informiranju sega od splošne državne politike Urada za informiranje do izdajanja posameznih brošur (na primer o vključevanju v Evropsko unijo, sodelovanja z novinarji, neposredne odprtosti za vprašanja državljanov, služb za stike z javnostmi, obveščanje prek interneta);
- sodelovanje uporabnikov pri dajanju in oblikovanju pobud za delo uprave (reprezentativnost);
- upoštevanje glasov uporabnikov o njihovem zadovoljstvu oziroma potrebah in željah z metodami ankete med uporabniki, spremljanja zadovoljstva uporabnikov, splošnih anket med občani, neposrednih stikov z uporabniki, posebnih svetov uporabnikov, dostopnost uporabnikov do uprave prek elektronske pošte, prostih telefonskih linij;
- oblikovanje standardov javnih storitev;
- možnost pritožb zoper ravnanje upravnega organa ali posameznih zaposlenih: splošne pritožbe zoper delo zaposlenih na upravnih enotah sprejemajo in rešujejo vodje notranje-organizacijskih enot, deluje tudi upravna inšpekcija. Neformalno varstvo na področju uprave opravlja tudi varuh človekovih pravic in svoboščin;
- lokacija različnih izvajalcev javnih služb (dostopnost): v smislu uprave, prijazne do ljudi, naj bi zaživel projekt one-stop-shop oziroma urediti vse na enem mestu, za to pa je pogoj informacijska opremljenost upravnih enot;
- delovni čas se pokriva z običajnim delovnim časom uporabnikov, kar ni ravno ljudem prijazno;
- roki čakanja oziroma reševanja zadev (ki kronično presegajo zakonske meje);
- usposabljanje, ki vpliva zlasti na odnos zaposlenih do uporabnikov;
- alternativne možnosti opravljanja zadev na primer na internetu, prek elektronske pošte, prvi korak k temu predstavlja predstavitev upravnega organa;
- pravica do izbire ponudnika (v Sloveniji je to nerazvito);
- splošna skrb za kakovost upravnih storitev

(Kovač v: Ferfila, 2007, str. 166–167).

2.4 OVIRE PRI USMERJENOSTI JAVNE UPRAVE K UPORABNIKU

Javna uprava se srečuje z nekaterimi ovirami. Virant omenja naslednje:

- organizacijska kultura še ni prilagojena zelenim spremembam. V upravi je še vse preveč prisoten oblastniški odnos, premalo pa zavest, da je javna uprava v službi državljanov in pravnih oseb. Preveč je zagledana vase, da bi bila sposobna obrniti se k uporabniku;
- procesno razmišljanje v javni upravi je nerazvito. Misli so ujete v organizacijske enote in ozka področja, obremenjene so s tradicionalizmom in konzervativizmom. Uprava ni sposobna vživeti se v stranko, ni sposobna obuti njenih čevljev;
- šibki točki, opisani v prejšnjih dveh alinejah, bi lahko predpisali tudi prenizki stopnji ozaveščenosti in znanja. Na področju usposabljanja uslužbencev v javni upravi je bilo premalo storjenega;
- tehnološka podpora povezovanja procesov je še relativno šibka. Akcijski načrt e-uprava na srečo daje prioriteto izgradnji oziroma okrepitvi in povezovanju informatiziranih podatkovnih baz, ki so temeljnega pomena za izvedbo prenove procesov;
- investicije v tisti del upravne infrastrukture, ki bi najbolj prispeval k zadovoljstvu uporabnikov, so zanemarjene. Celovita rešitev prostorskih težav upravnih enot in drugih dislociranih enot državne uprave, ki najpogosteje prihajajo v stik s strankami, ne bi pomenila nevzdržnega stroška; temu bi se lahko umaknile številne potrebe ministrstev

(Virant, 2008, str. 10–11).

Kerševan ugotavlja, da problemi, ki se pojavijo v razmerju med javnim sektorjem in uporabniki, izhajajo iz več razlogov:

- neosebnost odnosov (specializacija nalog in usmeritev zaposlenih k nadrejenim, in ne uporabnikom),
- omejena možnost zadovoljitve interesa uporabnika v razmerju do javnega interesa in koristi tretjih oseb, zato pravna urejenost in standardizacija delovanja javnih organizacij, ki pa je večinoma prepuščena samoregulaciji,
- netransparentnost javnega sektorja (ta ustvarja negotovost, nezaupanje, disfunkcionalno in oportunistično ravnanje)

(Kovač v: Ferila, 2007, str. 239).

3 JAVNE SLUŽBE

3.1 OPREDELITEV

Javna služba je dejavnost, prek katere se zagotavljajo javne dobrine, označujejo pa jo naslednje značilnosti:

- izvaja se v javnem interesu,
- za njeno zagotavljanje je odgovorna država ali lokalna skupnost,
- izvzeta je iz pravnega režima tržnih dejavnosti (prenesena je iz zasebne sfere v javno),
- izvaja se po posebnem javnopravnem režimu

(Virant, 2004, str. 129).

Javna služba je takšna aktivnost, ki spada v javni interes, določajo, ustvarjajo in nadzirajo pa jo oblasti s predpisi, ki so zunaj zasebnega prava, in tako spadajo v okvir pojma javno pravo – ne glede na to, ali dejavnost javne službe opravlja javna ali zasebna oseba. Javne službe temeljijo na javni potrebi. To je nekaj, kar ne zadovoljuje zgolj posameznika, ampak celotno prebivalstvo, je temeljnega pomena in zaradi tega pomena ter obveznosti prerašča v oblastno funkcijo oziroma javno službo. Oblast, čeprav izvajanje javnih služb zaupa javni ali zasebni osebi, ohrani odgovornost za obseg, vrsto ter pravilnost izvajanja javnih služb. Odgovornost oseb se razteza tudi na razvoj in spreminjanje načinov zadovoljevanja javnih služb glede na kulturni in tehnološki razvoj (Bohinc, 2005, str. 36–37).

Pirnat navaja več meril za opredelitev pojma javne službe:

- odsotnost delovanja tržnih zakonitosti (ko prek trga ni mogoče zagotoviti financiranja dejavnosti vsaj na nivoju enostavne reprodukcije, torej pokrivanja stroškov; ko gre za tako visoke investicije v infrastrukturo, da sredstev zanje ni mogoče pridobiti prek trga; ko v državi ali v lokalni skupnosti obstaja naravni monopol ipd.);
- nujnost trajnega opravljanja dejavnosti za normalno življenje ljudi v skupnosti;
- krog uporabnikov dobrine (pri nekaterih dobrinah ni mogoče meriti uporabe, saj jih uporabljamo kolektivno – gre za tako imenovane kolektivne dobrine, kot sta na primer javna razsvetljava in javna cesta ipd.);
- prisilnost uporabe neke dobrine (nekatero dobrino je treba uporabnikom v javnem interesu siliti – na primer priključitev na javni vodovod in kanalizacijo itd.)

(Virant, 2004, str. 130–131).

Pri opredeljevanju pojma javne službe so se pojavili različni kriteriji, na podlagi katerih naj bi se določeno dejavnost opredeljevalo kot javno službo. Ti kriteriji so zlasti:

- zagotavljanje izvajanja je dolžnost države/lokalne skupnosti,
- zagotavljanje izvajanja je v javno korist,
- dostopnost tako imenovanih javnih dobrin pod enakimi (administrativnimi) pogoji,
- nemerkantilnost,
- kontinuiranost,

- monopol (pravni ali dejanski)
(Čebulj in Strmecki, 2003, str. 26).

Zakon o zavodih v 22. členu določa, da se kot javne službe opravljajo z zakonom oziroma odlokom občine na podlagi zakona določene dejavnosti, katerih trajno in nemoteno opravljanje zagotavlja v javnem interesu republika, občina ali mesto.

3.2 NAČELA JAVNIH SLUŽB

Temeljno načelo izvajanja javnih služb je enakopravnost v smislu, da imajo vsi porabniki pravico dostopa do njih pod načeloma enakimi pogoji, kar za izvajalca pomeni dvoje:

- obveznost zagotavljanja storitve tako, da je na voljo vsakomur (splošna dolžnost izvajanja službe),
- obveznost uporabe enotne temeljne cene, ki je dovolj nizka, da je javna služba vsakomur na voljo. Cena je uniformna, saj zaradi različnih stroškov pride do notranjega vplivanja in tudi subvencioniranja

(Bohinc, 2005, str. 38).

Drugo načelo je stalnost, kontinuiranost, kar pomeni, da se mora javna služba izvajati brez prekinitev oziroma mora biti vedno na voljo, delovati mora redno in natančno. Izvajalec jo mora opravljati ne glede na stroške oziroma izgube. Dolžnost zagotavljanja redne oskrbe zahteva načrtovanje, saj se ne sme zgoditi to, kar se lahko zgodi običajnemu trgovcu, namreč da poidejo zaloge in blaga ni več. To načelo je v teh dejavnostih dolgo preprečevalo pravico do stavke (Bohinc, 2005, str. 38).

Adaptibilnost je tretje načelo, ki velja za javne službe, in pomeni, da se morajo te prilagajati razvoju in potrebam ter prenehati, če ni več potrebe oziroma se jih lahko zadovoljuje na tržni način (Bohinc, 2005, str. 38).

Sporočilo o Beli knjigi o storitvah splošnega pomena iz maja 2004 omenja naslednja načela, na katerih temelji pristop komisije na področju javnih služb:

- zagotavljanje delovanja javnih oblasti kar najbližje državljanov (close to the citizens) in strogo spoštovanje načela subsidiarnosti; ključna je vloga državnih in lokalnih oblasti, sektorski komunitarni pristop je sprejemljiv le na regulatornem področju;
- doseganje ciljev javnih služb znotraj konkurenčno odprtih trgov; visoko kakovostne, dostopne in sprejemljive javne službe je mogoče razviti le na odprtih in konkurenčnih trgih (širitev ponudbe je že opazna na trgu telekomunikacij in prometa), če to ne privede do napetosti pri uresničevanju njihovega poslanstva, ki je pomembnejše od načina njenega uresničevanja;
- zagotavljanje kohezije in splošnega dostopa do storitev javnih služb; komisija z vidika družbene in ozemeljske povezanosti Unije posebej poudarja pomen splošnega dostopa visoko kakovostnih in sprejemljivih storitev ter javnih služb povsod po sprejemljivi ceni, kar šteje kot dolžnost ponudnikov tovrstnih storitev; strukturna politika Unije mora preprečiti izključevanje posebej ranljivih skupin iz splošnega dostopa do tovrstnih storitev (posebno na področjih, kot so

transport, energija in širokopasovne komunikacije, predvsem kadar gre za nove članice);

- zagotavljanje visoke ravni kakovosti, varnosti in varstva tako pri izvajanju oziroma ponujanju storitev javnih služb kot tudi za njihove uporabnike in okolje. Unija glede teh vprašanj postavlja standarde in zagotavlja ter nadzira njihovo izvajanje;
- zagotavljanje pravic potrošnikov in uporabnikov; izvedba tega načela je posebej povezana z vzpostavitvijo neodvisnih regulatorjev in jasno določitvijo njihovih pristojnosti in dolžnosti;
- spremljanje in vrednotenje izvajanja storitev javnih služb;
- upoštevanje različnosti storitev in okoliščin;
- širjenje preglednosti in zagotavljanje pravne varnosti (Bohinc, 2005, str. 41–42).

3.3 VRSTE JAVNIH SLUŽB

Javne službe delimo na gospodarske in negospodarske, boje so določene s posameznimi področnimi zakoni. Oba tako imenovana krovna zakona, Zakon o gospodarskih javnih službah in Zakon o zavodih, ne določata, katere so dejavnosti javne službe, temveč urejata le režim njihovega izvajanja.

Zakon o gospodarskih javnih službah (ZGJS) pravi, da se z gospodarskimi javnimi službami zagotavljajo javne dobrine kot proizvodi in storitve, katerih trajno in nemoteno proizvodnjo v javnem interesu zagotavlja Republika Slovenija oziroma občina in druga lokalna skupnost zaradi zadovoljevanja javnih potreb, kadar in v kolikor jih ni mogoče zagotoviti na trgu. Te potrebe se kažejo na področju:

- energetike,
- prometa in zvez,
- komunalnega in vodnega gospodarstva,
- gospodarjenja z naravnim bogastvom,
- varstvom okolja in
- drugih področij gospodarske infrastrukture

(Pečar, 2005, str. 110).

Gospodarske javne službe delimo na državne in lokalne. Državne so tiste, za katerih zagotavljanje je odgovorna država, lokalne pa tiste, za katerih zagotavljanje so odgovorne lokalne skupnosti (občine). Gospodarske javne službe se delijo še na obvezne in izbirne – obvezne so tiste, ki jih država ali lokalna skupnost mora zagotavljati kot javne službe, izbirne pa tiste, ki jih lahko zagotavlja kot javne službe, ni pa nujno, da jih (Virant, 2004, str. 152).

Negospodarske javne službe se praviloma organizirajo kot nepridobitne organizacije. Država oziroma lokalne skupnosti ustanovljajo zavode za opravljanje dejavnosti:

- vzgoje in izobraževanja,
- znanosti,
- kulture,
- športa,

- zdravstva,
- socialnega varstva,
- otroškega varstva,
- invalidskega varstva,
- socialnega varstva in
- drugih nepridobitnih dejavnosti

(Pečar, 2004 str. 124).

3.4 NAČINI IZVAJANJA GOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽB

Za zagotavljanje javnih služb je odgovorna država ali lokalna skupnost. Zagotavljata jo lahko prek organov javne uprave, posebej za ta namen ustanovljenih organizacij ali oseb zasebnega prava. ZGJS v 6. členu predvideva naslednje načine izvajanja javnih služb:

- režijski obrat,
- javni gospodarski zavod,
- javno podjetje,
- z dajanjem koncesij osebam zasebnega prava,
- z vlaganjem javnega kapitala v dejavnost oseb zasebnega prava, kadar je takšna oblika primernejša od oblik iz prejšnjih alinej.

3.4.1 Režijski obrat

Režijski obrat se ustanovi, kadar bi bilo zaradi majhnega obsega ali značilnosti službe neekonomično ali neracionalno ustanoviti javno podjetje ali podeliti koncesijo.

ZGJS v 17. členu pravi, da se režijski obrat organizira kot nesamostojen ali kot samostojen režijski obrat po predpisih, ki urejajo upravo oziroma službe lokalnih skupnosti. Režijski obrat ni pravna oseba.

O izvajanju javne službe v režiji govorimo takrat, kadar javno službo neposredno opravlja država prek svojih organov oziroma upravnih služb ali javnih ustanov, ki jih ustanovi v ta namen. Ustanovi torej ustrezno organizacijsko obliko upravnega organa oziroma službe ali pa javni zavod, javno podjetje oziroma drugo državno (javno) ustanovo, ki neposredno proizvaja proizvode oziroma opravlja storitve, ki so javne dobrine (Čebulj in Strmecki, 2003, str. 27).

3.4.2 Javni gospodarski zavod

V 18. členu ZGJS piše, da vlada ali lokalna skupnost ustanovi javni gospodarski zavod za opravljanje ene ali več gospodarskih dejavnosti, kadar se v celoti izvajajo kot nepridobitne. Dejavnost gospodarskega javnega zavoda je gospodarska, to je ustvarjanje prihodkov s prodajo proizvodov ali storitev na trgu; zato tudi ime gospodarski zavod. Vendar pa se gospodarska dejavnost izvaja na nepridobiten način, kar pomeni, da namen gospodarske dejavnosti ni dobiček, ampak opravljanje dejavnosti. Izvajanje dejavnosti je takšne narave, da zahteva samostojno organizacijo zunaj uprave ali lokalnih služb.

Javni gospodarski zavod je redka oblika izvajanja javne službe. V poštev pride, kadar gre za opravljanje ene ali več gospodarskih javnih služb, ki jih zaradi njihove narave ni mogoče opravljati kot profitne oziroma če to ni njihov cilj. Ustanovitelj javnega gospodarskega zavoda je država ali lokalna skupnost. Soustanovitelji so lahko tudi druge pravne ali fizične osebe, vendar njihovi ustanoviteljski deleži skupaj ne smejo presegati 49 odstotkov. Javni gospodarski zavod je praviloma pravna oseba, lahko pa je tudi brez pravne subjektivitete in vključen v upravni organ. Ustanovi se z aktom o ustanovitvi, ki vsebuje vse poglavitne statusne značilnosti (Virant, 2004, str. 137).

Ustanovitelj ima po 21. členu ZGJS široke ustanoviteljske pravice:

- določi posebne pogoje za izvajanje dejavnosti ter zagotavljanje in uporabo javnih dobrin,
- daje soglasje k statutu zavoda in njegovim statusnim spremembam,
- daje soglasje k notranji organizaciji zavoda ter številu in vrsti delovnih mest,
- daje soglasje k programom dela zavoda,
- odloča o cenah oziroma tarifah za uporabo javnih dobrin,
- sprejme poslovno poročilo, obračune in zaključni račun zavoda,
- imenuje in razrešuje direktorja zavoda, razen če ga v skladu z aktom o ustanovitvi imenuje upravni odbor.

Organa javnega gospodarskega zavoda sta upravni odbor in direktor. Upravni odbor, v katerega ustanovitelj imenuje najmanj polovico članov, upravlja zavod, direktor pa vodi njegove posle. Direktorja imenuje ustanovitelj ali upravni odbor, če je tako določeno z aktom o ustanovitvi. Za vsa statusna vprašanja javnega gospodarskega zavoda, ki niso urejena v ZGJS, se uporablja Zakon o zavodih (Virant, 2004, str. 138).

3.4.3 Koncesija

Koncesija je oblika privatiziranega izvajanja javne službe. Gre za pooblastilo, ki ga da država ali lokalna skupnost osebi zasebnega prava za izvajanje javne službe. Podelitev koncesije pomeni privatizacijo izvajanja javne službe in ne liberalizacijo dejavnosti. Le izvajanje javne službe se prenese na osebo zasebnega prava, dejavnost pa ohrani režim javne službe z vsemi omejitvami, ki jih ta povzroča. Dejavnost ne preide iz javne sfere v zasebno. Še vedno se izvaja v javne interesu, še vedno je zanjo odgovorna država ali lokalna skupnost. Liberalizacija pa pomeni prenos dejavnosti iz javne sfere v zasebno, torej vzpostavitev režima tržne dejavnosti brez omejitev konkurence (Virant, 2004, str. 140).

S podelitvijo koncesije nastane koncesijsko razmerje, v katerem nastopata koncedent (tisti, ki podeli koncesijo – država ali lokalna skupnost) in koncesionar (oseba zasebnega prava, ki izvaja javno službo). Koncesionar je lahko fizična ali pravna oseba, če izpolnjuje pogoje za opravljanje dejavnosti, ki je predmet koncesionirane gospodarske javne službe. Pri koncesijskem razmerju gre za mešano razmerje, ker se prepletajo elementi javnega in zasebnega prava. Srečujeta se namreč javni in zasebni interes. Koncedent podeljuje koncesijo zaradi zadovoljevanja javnega interesa, koncesionar pa jo sprejme zaradi lastnega poslovnega interesa. Javni interes je

zaščiten z javnopravnimi akti (predpisi), interes koncesionarjev pa s pogodbo, ki zavezuje obe strani – tudi koncedenta (Virant, 2004, str. 140).

Koncedent se odloči za podelitev koncesije, ker oceni, da bo z vzpostavitvijo konkurence v fazi izbire koncesionarja mogoče zagotoviti cenejše in kvalitetnejše izvajanje javne službe kot v javnem podjetju ali v režiji. Pogost razlog je tudi pomanjkanje proračunskih sredstev za investicije v infrastrukturo, ki so nujno potrebne za začetek izvajanja javne službe (na primer plinifikacija, izgradnja čistilne naprave). Koncedent želi s podelitvijo koncesije pridobiti nekoga, ki je pripravljen vložiti lastna sredstva v izgradnjo infrastrukture, pri čemer se vložek z zaračunavanjem storitev poplača v določenem času. Koncesionarjev interes pa je pokrivati stroške enostavne reprodukcije in pridobivati vsaj minimalen dobiček (Virant, 2004, str. 140–141).

32. člen ZGJS pravi, da se s koncesijskim aktom določi predmet in pogoje opravljanja gospodarske javne službe za posamezno javno službo. Koncesijski akt je predpis vlade ali odlok lokalne skupnosti. Z njim se lahko koncesionarju da javno pooblastilo, če tako določa zakon.

Koncesijski akt po 33. členu ZGJS vsebuje:

- dejavnosti ali zadeve, ki so predmet gospodarske javne službe,
- območje izvajanja gospodarske javne službe, uporabnike in razmerja do uporabnikov,
- pogoje, ki jih mora izpolnjevati koncesionar,
- morebitna javna pooblastila koncesionarju,
- splošne pogoje za izvajanje gospodarske javne službe in za uporabo javnih dobrin, ki se z njo zagotavljajo,
- vrsto in obseg monopola ali način njegovega preprečevanja, začetek in čas trajanja koncesije,
- vire financiranja gospodarske javne službe,
- način plačila koncesionarja ali način plačila odškodnine za izvrševanje gospodarske javne službe oziroma varščine,
- nadzor nad izvajanjem gospodarske javne službe,
- prenehanje koncesijskega razmerja,
- organ, ki opravi izbor koncesionarja,
- organ, pooblaščen za sklenitev koncesijske pogodbe,
- druge sestavine, potrebne za določitev in izvajanje gospodarske javne službe.

V 39. členu ZGJS je zapisano, da s koncesijsko pogodbo koncedent in koncesionar uredita medsebojna razmerja v zvezi z opravljanjem koncesionirane gospodarske javne službe, zlasti pa:

- način in roke plačil ter morebitne varščine,
- razmerja v zvezi s sredstvi, ki jih vloži koncedent,
- dolžnost koncesionarja poročati koncedentu o vseh dejstvih in pojavih, ki utegnejo vplivati na izvajanje javne službe na način in pod pogoji, določenimi v koncesijskem aktu,
- način finančnega in strokovnega nadzora s strani koncedenta,
- pogodbene sankcije zaradi neizvajanja ali nepravilnega izvajanja javne službe,

- medsebojna razmerja v zvezi z morebitno škodo, povzročeno z izvajanjem ali neizvajanjem javne službe,
- razmerja ob spremenjenih in nepredvidljivih okoliščinah,
- način spreminjanja koncesijske pogodbe,
- prenehanje koncesijske pogodbe in njeno morebitno podaljšanje,
- prenos objektov in naprav (odkup koncesije) in morebitno restitucijo po prenehanju koncesije.

3.4.4 Javno podjetje

Javna podjetja so tista, ki so popolnoma ali delno v državni lasti, ukvarjajo pa se z infrastrukturo, industrijsko, kmetijsko in trgovinsko dejavnostjo. Javno podjetje mora izpolnjevati dva kriterija:

- biti mora v pretežni lasti države in
- opravljati mora javno službo (javne storitve)

(Pečar, 2005, str. 111).

Javno podjetje je posebna pravnoorganizacijska oblika, korporativna oseba javnega prava, ki izvaja gospodarsko javno službo na pridobiten način. V javnem podjetju se prepletajo elementi javnega in zasebnega (po Bohinc, 2005, str. 201).

Za opredelitev javnega podjetja veljajo nekateri temeljni kriteriji:

- podjetje mora imeti neko minimalno avtonomijo nasproti oblastem, kar zadeva poslovanje, stroške, vstopanja v pravna razmerja,
- javno podjetje mora imeti industrijske oziroma socialne cilje, to je proizvajati blago oziroma storitve in ravnati kot proizvajalec oziroma trgovec (negospodarske dejavnosti, kot so šole, univerze, bolnišnice ali jetnišnice, se ne morejo upravljati kot podjetje),
- upravljanje in poslovni postopki v javnih podjetjih morajo biti sorodni s tistimi v zasebnih

(Bohinc, 2005, str. 201).

25. člen ZGJS govori o tem, da javno podjetje ustanovi vlada oziroma lokalna skupnost kot podjetje v lasti republike ali lokalne skupnosti ali pa se ustanovi kot podjetje z vložki zasebnega kapitala, če to ni v nasprotju z javnim interesom, zaradi katerega je ustanovljeno.

ZGJS določa, da se za vprašanja v zvezi z javnim podjetjem, ki jih ta zakon ne ureja, uporabljajo določbe Zakona o gospodarskih družbah. Javno podjetje je torej statusnopravno gospodarska družba. V praksi prideta v poštev predvsem dve obliki kapitalskih družb: družba z omejeno odgovornostjo in delniška družba. Javno podjetje ustanovi država (vlada) ali lokalna skupnost. Kot družbeniki oziroma delničarji lahko nastopajo tudi osebe zasebnega prava – njihov kapitalski delež ni omejen. Javno podjetje je torej teoretično lahko v večinski zasebni lasti, pa ima še vedno status javnega podjetja. Specifike tega statusa so predvsem naslednje:

- javno podjetje izvaja javno službo,
- ustanovitelj (vlada ali lokalna skupnost) določa pogoje (režim) izvajanja javne službe,

- ustanovitelj določa cene javnih dobrin,
 - ustanovitelj ne glede na svoj kapitalski delež imenuje direktorja javnega podjetja,
 - ustanovitelj sprejme poslovno poročilo in zaključni račun javnega podjetja
- (Virant, 2004, str. 138–140).

27. člen ZGJS določa, da direktorja javnega podjetja imenuje ustanovitelj, in sicer na podlagi javnega razpisa in za dobo štirih let. Sicer ima javno podjetje organe, ki so v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (skupščino, nadzorni svet). Tudi za vsa preostala statusna vprašanja se uporabljajo splošni predpisi statusnega prava.

Javna podjetja srečamo na področju državnih in lokalnih gospodarskih javnih služb. Na državni ravni so javne službe na področju energetike, vodnega gospodarstva, železniškega prometa, telekomunikacij in poštnih storitev. Na lokalni ravni srečamo javna podjetja tako rekoč v vseh občinah, izvajajo pa predvsem javne službe varstva okolja. Številna javna podjetja delujejo za več občin (Virant, 2004, str. 138–139).

Javna podjetja lahko uvrstimo v štiri skupine:

- podjetja za oskrbovanje z javnimi dobrinami (pitna voda, kanalizacijsko omrežje, električna energija, plin in telekomunikacije),
- podjetja, ki zagotavljajo kopenski transport in poštno storitve,
- regulativni organi (agencije, uradi in direkcije),
- podjetja, ki delujejo v konkurenčnih okoljih (banke, zavarovalniške družbe, letalski prevozniki in naftna podjetja)

(po Hughes, 2003, str. 97–99).

V javnih podjetjih v Republiki Sloveniji se država kaže v dveh funkcijah, in sicer kot regulator teh dejavnosti in kot upravičenec kapitalskih upravičenj. Naloge, ki jih ima država kot regulator, so tako naloge urejanja splošnega pravnega okvira, kamor spadajo določanje gospodarskih dejavnosti, v katerih je prisoten javni interes, opredelitev obsega in vsebine javnega interesa ter ustreznega javnopravnega režima, ki naj zagotovi uresničitev javnega interesa, kot tudi upravljanje gospodarskih javnih služb, kamor spadajo predvsem določanje cen javnih dobrin in storitev, določanje tehničnih in drugih pogojev za opravljanje gospodarskih javnih služb, reševanje sporov med izvajalci javnih služb, nadzor nad izvajanjem predpisov. Regulatorne naloge so po svoji naravi javnopravna upravičenja države v odnosu do izvajalcev služb (Virant, 2004, str. 139).

Osnovni cilj, ki naj bi jih v pogojih razvitega tržnega gospodarstva uresničevala država prek javnih podjetij, so onemogočanje zasebnikov, da bi izkoriščali naravne monopole, omejevanje umetno ustvarjenih monopolov, spodbujanje konkurence, zagotavljanje čim pravičnejše prerazdelitve dohodka, policentričnost regionalnega razvoja, založenost trga za nemoteno odvijanje proizvodnje s potrebnimi dobrinami oziroma storitvami. Cilji, ki jih država zasleduje pri izvajanju javnih služb:

- Kvaliteta njihovega izvajanja. S proglasitvijo določene dejavnosti za javno službo država vzpostavi monopolni položaj in si s tem omogoči postaviti njej lastna pravila igre. Tako lahko državljanji pod enakimi pogoji pridejo do določene dobrine mimo tržnih zakonitosti.

- Uspešnost izvajanja. Prav v okviru tega kriterija pride najbolj do izraza ekonomika javnih služb, saj bo od odgovora na vprašanje, kako najučinkoviteje izvajati javno službo, odvisno, ali se bo javna služba izvajala v okviru državne uprave, v okviru zasebnega izvajanja ali pa se bo država kot odločujoči dejavnik odločila, da se sredstva javne službe 100-odstotno privatizirajo.
- Nepretrganost izvajanja. Ta kriterij vsebuje več zahtev. Država mora z vsemi potrebnimi instrumenti skrbeti za nepretrganost izvajanja, kar pomeni, da mora vgraditi potrebne pravne mehanizme za preprečevanje motenj, ki jih lahko povzroči prezadolženost, nelikvidnost ali celo stečaj organizacije, ki opravlja javno službo. Drugič, država mora z ustreznimi fiskalnimi instrumenti poskrbeti za ustrezno kritje deficitov oziroma za prerazporeditev dohodkov tako, da se lahko javna služba nemoteno izvaja. Tretjič, država mora z ustrezno cenovno politiko opredeliti jasne elemente strukturne cene in seveda način financiranja, ki naj izvajanje javne službe naredi čim bolj neodvisno od trenutnih političnih razmer in razmerij.
- Nadaljevanje zgodovinske nepretrganosti. Gre za pogost vzrok, da se nekatere dejavnosti opredelijo kot javne službe oziroma da so tudi v sistemu preobrazbe nekatere dejavnosti še vedno opredeljene kot javne službe.
- Zasedovanje razvojnih trendov. Ta element se kaže predvsem v tem, da je potreba po javnih službah še vedno velika in v trenutku sedanjega gospodarskega razvoja še ni povsem dozorela ideja, da se njihovo izvajanje v celoti prenese v zasebni sektor oziroma da bi se država s 100-odstotno privatizacijo osvobodila bremena javnih služb. Trend kaže, da se bodo z družbenim razvojem porajale nove in nove javne službe, obseg obstoječih pa bo z normalizacijo stanja na trgu in dopuščanjem konkurence v posameznih sektorjih zmanjšan na nujno potrebni minimum

(Pečar, 2007, str. 106–107).

3.4.5 Javni holding

ZGJS v 13. členu določa, da lahko javni holding ustanovi vlada, kadar gre za lokalne gospodarske javne službe pa tudi lokalna skupnost. Ustanovi se s tako imenovanim prenosom v izvajanje. Vendar določa, da se javni holding lahko ustanovi le, kadar to narekujejo razlogi racionalnosti in ekonomičnosti. Ustanovi se za posamezne ali več gospodarskih služb.

13. člen ZGJS pravi, da holding pridobiva sredstva iz:

- sredstev, ki se prenesejo nanj na podlagi lastninskega preoblikovanja in privatizacije,
- sredstev, ki jih ustvari s prodajo vrednostnih papirjev,
- sredstev, ki se ustvarijo z dobičkom javnih gospodarskih zavodov, z udeležbo v dobičku javnih podjetij, z drugimi sredstvi vlaganja kapitala in s plačili za koncesije za gospodarske javne službe,
- sredstev dotacij, donacij in posojil domačih in tujih oseb, tujih držav in mednarodnih finančnih ustanov,
- sredstev, ustvarjenih z lastnim poslovanjem,
- sredstev proračuna in drugih sredstev za financiranje gospodarskih javnih služb.

Z ustanovitvijo javnega holdinga se v mu izvajanje nikakor ne more prenesti ustanoviteljskih pravic. Te so pridržane državi ali lokalni skupnosti. Prenasjanje teh pravic bi bilo v nasprotju z Zakonom o gospodarskih javnih službah, ki govori zgolj o prenosu strokovnih in tehničnih nalog v izvajanje, ne pa o prenosu ustanoviteljskih pravic, torej pravic upravljanja, kar je pogoj za delovanje kapitalsko upravljanega sistema, kakršen je holding zasebnega prava. Javni holding ne more poslovati po pravilih, ki veljajo za holding po Zakonu o gospodarskih družbah (Bohinc, 2005, str. 227).

Ker je ustanovitelj javnega holdinga oseba javnega prava in ker se ustanovi z javnopravnim aktom, torej s sklepom organa oblasti, bi moralo veljati, da ima javni holding položaj javnega podjetja v smislu 25. člena ZGJS, torej kot podjetja v lasti države ali lokalne skupnosti. Za javni holding kot javno podjetje pa bi veljale pravice ustanovitelja javnega podjetja iz 26. člena ZGJS. Torej da določa posebne pogoje za izvajanje dejavnosti in zagotavljanje ter uporabo javnih dobrin, da odloča o cenah oziroma tarifah za uporabo javnih dobrin, da sprejme poslovno poročilo, obračune in zaključni račun podjetja in da imenuje ter razrešuje direktorja javnega podjetja na podlagi javnega razpisa.

3.4.6 Vlaganje javnega kapitala v dejavnost oseb zasebnega prava

Po 54. členu ZGJS lahko republika ali lokalna skupnost (vlagatelj) javne dobrine zagotavlja z vlaganjem javnega kapitala v dejavnost oseb zasebnega prava. Za vložen javni kapital se štejejo denar, stvari in vrednostni papirji.

Po 55. členu ZGJS odločitev o vlaganju javnega kapitala sprejme vlagatelj ali organ, ki ga vlagatelj pooblasti. Izvede se javni razpis za pridobivanje zainteresiranih oseb zasebnega prava. 56. člen ZGJS pa določa, da pa se lahko sprejme odločitev tudi na podlagi prejete vloge zainteresirane osebe zasebnega prava. V tem primeru je treba namero pred sprejemom odločitve o vlaganju javnega kapitala objaviti v uradnem glasilu Republike Slovenije in določiti rok, ki ne sme biti krajši od 30 dni, za vložitev vlog drugih zainteresiranih oseb.

Po 57. členu ZGJS o izbiri osebe zasebnega prava na podlagi javnega razpisa ter o izbiri na podlagi vloge o zainteresiranosti odloči vlagatelj ali od njega pooblaščen organ z upravno odločbo.

Vlagatelj ali organ, ki ga vlagatelj pooblasti, sklene z izbrano osebo pogodbo o vlaganju javnega kapitala. V 58. členu ZGJS piše, da mora pogodba, sklenjena v pisni obliki, poleg splošnih pogodbenih sestavin vsebovati tudi odločbe o:

- vrsti in višini vloženega javnega kapitala,
- namenu vlaganja,
- obdobju, za katero se javni kapital vlaga,
- načinu vračila ali odkupa vloženega javnega kapitala,
- pravicah in obveznostih glede objektov, zgrajenih z javnim kapitalom,
- pravicah in obveznostih vlagatelja do vloženega javnega kapitala in upravljanja,
- pravicah in obveznostih osebe zasebnega prava do uporabe in razpolaganja z vloženim javnim kapitalom,

- vrsti in pogojih zagotavljanja in uporabe javnih dobrin,
- času (trajanju) obveznosti zagotavljanja javnih dobrin,
- razmerjih osebe zasebnega prava do uporabnikov javnih dobrin,
- pogodbenih kaznih ter razlogih za odpoved, razvezo in razdrtje pogodbe ter pravicah in obveznostih pogodbenih strank v takšnih primerih.

3.5 NAČINI IZVAJANJA NEGOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽB

3.5.1 Javni zavod

Javni zavodi so organizacije, ki se ustanovijo za opravljanje negospodarskih javnih služb, katerih cilj ni pridobivanje dobička. Ustanovijo se lahko tudi za druge dejavnosti, če se te opravljajo na način in pod pogoji, ki veljajo za javne službe, ali pa so te dejavnosti namenjene opravljanju temeljne dejavnosti zavoda. Zakon o zavodih opredeljuje zavode kot neprofitne organizacije. Zavodi se lahko ustanovijo tudi za opravljanje drugih dejavnosti, ki v zakonu niso določene, vendar cilj opravljanja teh dejavnosti ne sme biti ustvarjanje dobička oziroma maksimiranje tržne vrednosti enote lastniškega kapitala, ampak predvsem zagotavljanje določenih dobrin ali storitev v javnem interesu. Dobiček se sicer lahko ustvari, vendar ne pomeni korist lastnikov organizacije, kot je to v komercialnih podjetjih. Zavod pridobljenega dobička oziroma presežka ne sme razdeliti, ampak ga lahko porabi le za opravljanje in razvoj dejavnosti, kar je tudi bistvo vseh neprofitnih organizacij (Pečar, 2005, str. 125).

3.5.2 Koncesija

Koncesija za izvajanje negospodarske javne službe se podeli zavodu (nejavnemu), podjetju, društvu, drugi organizaciji ali posamezniku, ki izpolnjuje za opravljanje javne službe predpisane pogoje. Pravila za izvajanje koncesije so:

- vezanost na zavestno usmerjeno iniciativo družbe, ki nadomešča tržni mehanizem,
- vezanost na teritorij, na katerem se zadovoljujejo potrebe ljudi: vsaka izvajalska organizacija ima svoj okoliš,
- vezanost na naloge: vsakemu izvajalcu se točno določita vrsta in obseg nalog, ki se ne morejo spremeniti. storitve se nudijo neprekinjeno, skladno z naravo dejavnosti in za vse uporabnike pod enakimi pogoji,
- vezanost na organizacijski status: pravnega statusa organizacije in obsega dejavnosti ni mogoče poljubno spreminjati,
- vezanost na sistem financiranja: organizacije prejema sredstva za delovanje iz proračuna, in sicer po fiskalni poti

(Pečar, 2005, str. 125).

3.6 FINANCIRANJE JAVNIH SLUŽB

Glede financiranja obstaja bistvena razlika med gospodarskimi in negospodarskimi službami. Uporabniki storitev, ki se zagotavljajo z gospodarskimi javnimi službami, plačujejo ceno teh storitev. Cene se oblikujejo na način, ki ga določa zakon ali občinski

odlok. Če javno službo izvaja javno podjetje, o cenah odloča ustanovitelj (država ali lokalna skupnost). Če javno službo izvaja koncesionar, je cenovni režim opredeljen v aktu o načinu opravljanja ali v koncesijskem aktu, izhodiščna cena pa je določena v koncesijski pogodbi. Država oziroma lokalna skupnost ima torej odločilno vlogo pri določanju cene. Gospodarske javne službe, s katerimi se zagotavljajo storitve, katerih uporabniki niso določljivi ali katerih uporaba ni izmerljiva (na primer javna razsvetljava, vzdrževanje lokalnih cest), se financira iz sredstev proračuna. Iz teh se običajno financira tudi izgradnja infrastrukturnih objektov in naprav (Virant, 2004, str 151).

59. člen Zakona o gospodarskih javnih službah določa, da za uporabo javnih dobrin, ki so glede na posameznega uporabnika ali določljive skupine uporabnikov izmerljive, uporabniki plačujejo ceno proizvoda ali storitve, ki je lahko tudi v obliki tarife, takse, nadomestila ali povračila. Cene se oblikujejo in določajo na način in po postopku, ki ga določa zakon ali odlok lokalne skupnosti v skladu z zakonom. Cene se lahko določijo diferencirano po kategoriji uporabnikov in količini porabljenih ali nujenih javnih dobrin ter rednosti njihove uporabe. Cene se lahko subvencionirajo. Z aktom, s katerim se odloči o subvencioniranju cene, se določita tudi višina in vir subvencij. Te so lahko diferencirane po kategorijah uporabnikov in količini porabljenih ali nujenih javnih dobrin.

60. člen Zakona o gospodarskih javnih službah pa govori o tem, da se iz sredstev proračuna financirajo gospodarske javne službe, s katerimi se zagotavljajo javne dobrine in katerih uporabniki niso določljivi ali katerih uporaba ni izmerljiva.

Negospodarske javne službe se v celoti financirajo iz javnih sredstev. Tak način financiranja pride v poštev zaradi tehnične nemožnosti merjenja uporabe, lahko tudi iz socialnih razlogov. Financiranje negospodarskih javnih služb je v celoti podrejeno socialnim načelom (Virant, 2004, str. 152).

4 KOMUNALNA DEJAVNOST

4.1 POJMA KOMUNALNA DEJAVNOST IN KOMUNALNO GOSPODARSTVO

Pojem komunalna dejavnost se začne tam, kjer vodovod, kanalizacija, poti itd. služijo potrebam neke večje ali manjše družbene skupine, ki se je naselila na nekem prostoru. Urejeno, smotrno organizirano življenje ljudi v naselju vključuje preskrbo s pitno vodo, naprave za odvajanje odpadnih voda in drugih tekočih odpadnih snovi, izgradnja in vzdrževanje poti v naselju, razsvetljevanje poti v naselju in drugih javnih prostorov v naselju ter podobno. Da je komunalna dejavnost ustrezno uspešna, ni odvisno samo od oseb, ki jo izvajajo, temveč v večji ali manjši meri tudi od uporabnikov. Od njih se zahteva ustrezno sodelovanje, ki se med izvajalci komunalne dejavnosti in njenimi porabniki normalno stopnjuje z razvitostjo te dejavnosti, pogojeno s splošnim družbenogospodarskim in kulturnim napredkom na zadevnem področju (Klemenčič, 1997, str. 17).

Proizvodi in storitve, ki jih komunalna dejavnost nudi porabnikom, so materialne narave. To se kaže v preskrbi z vodo, odvajanju odpadnih voda in drugih tekočih snovi po kanalizaciji, v možnosti uporabe poti v naselju, preskrbi z energijo itd. Gledano v celoti so to proizvodi oziroma storitve, v katerih se ustvarjajo nove uporabne vrednosti. Proizvodi in storitve, ki jih nudi komunalna dejavnost, so temeljnega pomena za obstoj in razvoj človeka oziroma človeške družbe. Komunalna dejavnost je vezana na naselje, to je praviloma tisto območje, na katerem posluje komunalna dejavnost (Klemenčič, 1997, str. 19).

V opredelitvi komunalne dejavnosti je poudarjeno:

- da je komunalna dejavnost družbena dejavnost,
- da je ta dejavnost vezana na okolje,
- da je njena naloga v tem, da redno, praviloma zdržema, obnavlja temeljne materialne pogoje življenja v naselju,
- da je ta dejavnost posebnega družbenega pomena, zato je določanje obsega, sestave, organizacije, upravljanja in določanje cen oziroma tarif za komunalne storitve predmet širšega družbenega preudarka in komunalne politike naselja, občine

(po Klemenčič, str. 21, 1997).

Komunalno gospodarstvo je del celotnega gospodarjenja, ki se kaže kot določena vrsta gospodarjenja, opredeljena s posebno nalogo, ki se izraža v atributu "komunalno". Pojem komunalna dejavnost je širši v primerjavi s pojmom komunalno gospodarjenje, komunalno gospodarstvo. V komunalno dejavnost spada vse, kar služi nalogi, da redno, praviloma vzdržema reproducira temeljne materialne pogoje življenja v naselju, in sicer na kateri koli način, posredno ali neposredno. V okvir komunalne dejavnosti spadajo tudi skrb za vzgojo kadrov za komunalno dejavnost kot celoto ali za razvijanje tako imenovanih »public relations«, skrb za razvijanje zadevne zakonodaje, razvijanje zadevnih organizacijskih oblik in podobno, s čimer komunalna dejavnost posredno vpliva na reproduciranje temeljnih materialnih pogojev življenja v naselju (Klemenčič, 1997, str. 37).

Značilnosti komunalnega gospodarstva:

- vezanost na naselje in deloma tudi na velikost naselja,
- izrazito monopolni položaj,
- poseben položaj glede ponudbe in povpraševanja,
- prepletanje osebne ter skupne javne porabe, pomen storitev komunalnega gospodarstva v tako imenovani proizvodni porabi,
- problem kvantificiranja komunalnih storitev,
- problem akumulacije,
- v povprečju visok sestav sredstev,
- raznolikost organizacijskih oblik,
- problem tekoče komunalne proizvodnje,
- neposredna povezanost proizvajalca in porabnika komunalnih storitev

(Klemenčič, 1997, str. 63).

Za področje komunalne dejavnosti oziroma komunalnega gospodarstva so v 149. členu Zakona o varstvu okolja določene obvezne občinske gospodarske javne službe:

- oskrba s pitno vodo,
- odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode,
- zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov,
- odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov in
- urejanje in čiščenje javnih površin.

Minister podrobneje predpiše:

- vrste nalog, ki se izvajajo v okviru javnih služb iz prvega odstavka tega člena,
- metodologijo za oblikovanje cen, oskrbovalne standarde in tehnične, vzdrževalne, organizacijske ter druge ukrepe in normative za opravljanje javnih služb iz prvega odstavka tega člena.

Občina zagotovi izvajanje javnih služb iz prvega odstavka tega člena skladno s predpisi, ki urejajo gospodarske javne službe.

Med proizvajalcem in porabnikom komunalnih storitev ni posrednika, trga v klasičnem pomenu besede. To se najbolj jasno kaže pri komunalnih storitvah, ki so po komunalnem omrežju povezane s stanovanjem porabnika, kot so storitve vodovoda, kanalizacije, elektrike, plina, toplovoda in podobno. Poraba komunalnih storitev se izvaja v neposrednem stiku s proizvajalcem komunalnih storitev, in sicer jih proizvajalec porabniku »dostavlja« v njegovo stanovanje. Podobno je neposreden tudi obračun porabe komunalnih storitev. Tako na področju individualne kot tudi skupne komunalne porabe je povezanost med proizvajalcem in porabnikom komunalnih storitev neposredna, kar govori v prid razvijanju ustreznih vzajemnih odnosov na področju proizvodnje in porabe komunalnih storitev (Klemenčič, 1997, str. 76–77).

4.2 UREDBA O OBLIKOVANJU CEN KOMUNALNIH STORITEV

Cena storitve javne službe je cena, na podlagi katere izvajalec javne službe obračuna opravljeno storitev uporabniku storitev javnih služb, obračunava pa se ločeno za:

- oskrbo s pitno vodo,
- odvajanje komunalne in padavinske odpadne vode,
- čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode,
- prevzem blata iz obstoječih greznic ali malih komunalnih čistilnih naprav,
- ravnanje z blatom iz obstoječih greznic ali malih komunalnih čistilnih naprav,
- prve meritve in obratovalni monitoring malih komunalnih čistilnih naprav oziroma izdelavo ocene obratovanja malih komunalnih čistilnih naprav v skladu s predpisom, ki ureja emisijo snovi pri odvajanju odpadnih vod iz malih komunalnih čistilnih naprav,
- izdajo potrdil in strokovnih ocen v skladu s predpisom, ki ureja emisijo snovi pri odvajanju odpadnih vod iz malih komunalnih čistilnih naprav,
- zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov,
- predelavo in obdelavo komunalnih odpadkov in
- odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanje komunalnih odpadkov.

Pri nepretočnih greznicah pa se cena prevzema komunalne odpadne vode in njenega odvoza ter ravnanja z njim na komunalni čistilni napravi oblikuje enako kot za storitvi odvajanja komunalne in padavinske odpadne vode in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode.

Cena storitve javne službe je lastna cena za posamezno storitev in se oblikuje na enoto količine storitve na podlagi naslednjega izračuna:

$$C_{lastna} = \sum_{i=1}^{i=n} C_{lastna,i} = \frac{\sum_{j=1}^{j=m} S_j}{Q}$$

pri čemer je:

C_{lastna} : lastna cena,

S_j : vrsta letnih stroškov v zadnjem zaključenem poslovnem letu storitev javne službe v skladu s 4. točko te priloge,

j : zaporedna številka posamezne skupine stroškov v zadnjem zaključenem poslovnem letu,

Q : letna količina storitev javne službe, opravljenih v zadnjem zaključenem poslovnem letu.

V lastni ceni storitve so zajeti:

- neposredni stroški: električna energija, pogonsko gorivo, material, storitve, delo, neposredni stroški prodaje in drugi neposredni stroški,
- posredni proizvodjalni stroški: amortizacija, tekoče vzdrževanje in drugi posredni proizvodjalni stroški,
- splošni stroški: nabava, uprava, prodaja in obresti.

4.3 KOMUNALNO GOSPODARSTVO V SLOVENIJI

Tabela 1: Število komunalnih podjetij

	Dejavnost	1998	2004	Indeks 2004/1998
41.000	Zbiranje, čiščenje in distribucija vode	52	59	113,5
90.	Storitve javne higiene	35	89	254,3
90.010	Ravnanje z odplakami	2	14	700,0
90.021	Zbiranje in odvoz odpadkov	19	49	257,9
90.022	Dejavnost deponij in dr. odstr. odpadkov	1	4	400,0
90.023	Ravnanje s posebnimi odpadki	2	10	500,0
90.031	Čiščenje okolja	-	2	-
90.032	Druge storitve javne higiene	11	10	90,9
93.030	Pogrebne storitve	27	25	92,6
	Skupaj	116	173	149,1

Vir: Analiza uspešnosti poslovanja komunalnih dejavnosti v letu 2004, str. 4

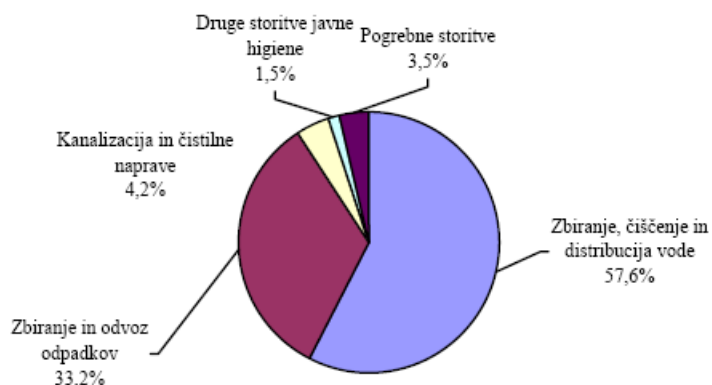
Število komunalnih podjetij se je od leta 1998 do leta 2004 povečalo za 49,1 odstotka. Število podjetij, ki opravljajo storitve javne higiene, se je povečalo za 54. Leta 2004 je bilo 49 podjetij, ki se ukvarjajo z zbiranjem in odvozom odpadkov, kar je za 157,9 odstotka več kot leta 1998. V obdobju 1998–2004 se je zmanjšalo število komunalnih podjetij na področju pogrebnih storitev in drugih storitev javne higiene.

Tabela 2: Struktura števila zaposlenih

	Dejavnost	1998	2004	Indeks 2004/1998
41.000	Zbiranje, čiščenje in distribucija vode	66,0	57,6	87,2
90.	Dejavnosti javne higiene	31,6	38,9	123,0
90.010	Ravnanje z odplakami	0,3	4,2	1.380,2
90.021	Zbiranje in odvoz odpadkov	27,3	32,0	117,2
90.022	Dejavnost deponij, uničevanje odpadkov	0,1	0,3	229,2
90.023	Ravnanje z nevarnimi odpadki	0,1	0,9	1.833,9
90.031	Čiščenje okolja	0,0	0,0	100,0
90.032	Druge dejavnosti javne higiene	3,9	1,5	38,0
93.030	Pogrebna dejavnost	2,3	3,5	149,8
	Skupaj	100,0	100,0	100,0

Vir: Analiza uspešnosti poslovanja komunalnih dejavnosti v letu 2004, str. 9

Slika 2: Struktura števila zaposlenih v komunalnih dejavnostih leta 2004

Vir: Analiza uspešnosti poslovanja komunalnih dejavnosti v letu 2004, str. 10

Največji delež zaposlenih leta 2004 pripada – kljub zmanjšanju deleža iz leta 1998 – dejavnosti zbiranja, čiščenja in distribucije vode. Ta se je zmanjšal za 12,8 odstotka in znaša 57,6 odstotka. Poleg tega se je tudi zmanjšal delež zaposlenih v drugih dejavnostih javne higiene. V vseh preostalih dejavnostih pa se je delež zaposlenih povečal.

Tabela 3: Primerjava strukture sredstev in virov sredstev v gospodarskih in komunalnih dejavnostih v letu 2004

OPIS	Gospodarstvo	Komunalne dejavnosti	Indeks gospodarstvo = 100
1. SREDSTVA	100,0	100,0	100,0
1.1. Stalna sredstva	62,6	85,8	137,1
1.1.1. Neopredm. dolgor. sredstva	2,1	1,8	85,7
1.1.2. Opredmetena osn. sredstva	41,8	83,3	199,3
1.1.3. Dolgoročne fin. naložbe	18,8	0,7	3,7
1.2. Gibljava sredstva	36,9	14,1	20,0
1.2.1. Zaloge	8,4	0,5	38,2
1.3 Aktivne časovne razm.	0,5	0,1	6,0
2. OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	100,0	100,0	100,0
2.1. Kapital	44,7	21,9	49,0
2.2. Dolgoročne obveznosti	23,3	60,6	260,1
2.3. Kratkoročne obveznosti	29,2	9,9	33,9
2.4. Rezervacije in pasivne časovne razmejitev	2,8	7,6	271,4

Vir: Analiza uspešnosti poslovanja komunalnih dejavnosti v letu 2004, str. 15

V strukturi sredstev komunalnih dejavnosti prevladujejo stalna sredstva z okrog 85,8-odstotnim deležem vseh sredstev, medtem ko je delež gibljivih sredstev le 14,1-odstoten. V gospodarstvu je večji delež gibljivih sredstev in manjši delež stalnih sredstev. V okviru obveznosti do virov sredstev v komunalnih podjetjih prevladujejo dolgoročne obveznosti v višini 60,6 odstotka, kar je za 160 odstotkov višji delež kot v gospodarstvu. Finančne in poslovne obveznosti v komunalni dejavnosti so v letu 2004 predstavljale 70,5 odstotka vseh obveznosti do virov sredstev, ta delež pa je v gospodarstvu znašal le 52,5 odstotka.

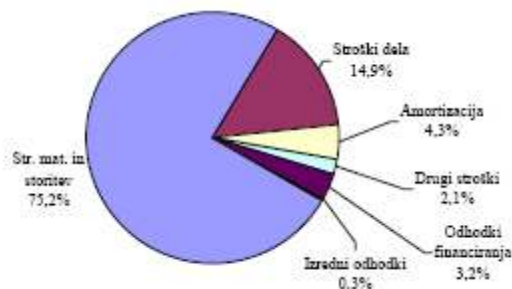
Tabela 4: Struktura stroškov in odhodkov za leto 2004 v odstotkih

Opis	Gospodarstvo	Komunalne dejavnosti
1. Odhodki	100,0	100,0
1.1.1. Str. mat. in storitev	75,2	45,1
1.1.2. Stroški dela	14,9	28,7
1.1.3. Amortizacija	4,3	19,9
1.1.4. Drugi stroški	2,1	4,0
1.2. Odhodki financiranja	3,2	1,6
1.3. Izredni odhodki	0,3	0,7

Vir: Analiza uspešnosti poslovanja komunalnih dejavnosti v letu 2004, str. 28

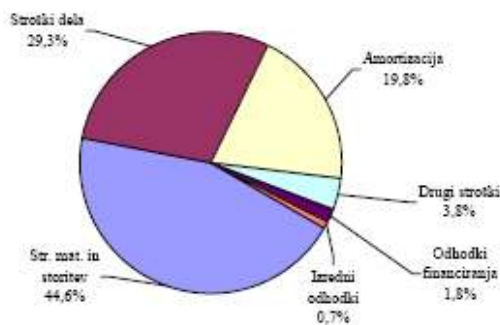
Iz tabele je razvidno, da so stroški materiala in storitev večji pri gospodarstvu, in sicer za 30,1 odstotka. Prav tako so večji odhodki financiranja. Stroški dela, amortizacije, drugi stroški in izredni odhodki pa so večji pri komunalni dejavnosti. Stroški dela so večji za 13,8 odstotka.

Slika 3: Prikaz strukture stroškov in odhodkov za gospodarstvo v letu 2004

Vir: Analiza uspešnosti poslovanja komunalnih dejavnosti v letu 2004, str. 28

Slika 4: Prikaz strukture stroškov in odhodkov za komunalne dejavnosti v letu 2004

Vir: Analiza uspešnosti poslovanja komunalnih dejavnosti v letu 2004, str. 28

5 KOMUNALNO PODJETJE LOGATEC, d. o. o.

Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., ki je v 100-odstotni lasti občine Logatec, je bilo ustanovljeno na podlagi Odloka o organiziranju javnega podjetja Komunalno podjetje Logatec, ki ga je 10. novembra 1993 sprejela skupščina občine Logatec. Poslovati je začelo 1. 1. 1994, konec leta 2007 je bilo v njem zaposlenih 38 ljudi. Leta 2007 podjetje iz naslova izvajanja javnih storitev izkazuje izgubo v višini 16.641 evrov, iz naslova tržnih dejavnosti pa dobiček 17.263 evrov (Letno poročilo Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., za leto 2007).

Osnovna naloga podjetja je opravljanje gospodarskih javnih služb na področju občine Logatec, predvsem na naslednjih področjih:

- oskrba s pitno vodo – skrbi za glavni vodovod, vodovodne sisteme (Rovte, Hotedršica, Laze-Jakovica in Grčarevec), menjavo vodovodnih števec in obnovo vodovodnih priključkov. Posreduje tudi informacije za uporabnike (prekuhanje pitne vode, kriteriji za razglasitev začasnega ukrepa prekuhanja pitne vode, vzdrževanje hišnega vodovodnega priključka, bela voda, motna voda, dezinfekcija vode (kloriranje, UV), trdota vode, nasveti za varčevanje z vodo);
- odvajanje in čiščenje odpadnih voda;
- ravnanje s komunalnimi odpadki in odlaganje komunalnih odpadkov – zbiranje in odvoz komunalnih odpadkov, predelava in obdelava komunalnih odpadkov (zbirni center Ostri vrh, zbiralnice ločenih frakcij, akcija zbiranja nevarnih odpadkov), odstranjevanje komunalnih industrijskih odpadkov, deponiranje iz drugih občin;
- skupna komunalna raba – zimsko in letno vzdrževanje cest, javna razsvetljava;
- pokopališka in pogrebna dejavnost;
- tržnina – mesečni sejmi in Gregorjev sejem;
- druge storitve.

Podjetje se deli na splošni sektor, ki opravlja splošne oziroma skupne funkcije podjetja, in operativni sektor, ki je razdeljen na štiri enote, ki opravljajo dejavnost gospodarskih javnih služb. Te enote so:

- oskrba s pitno vodo,
- odvajanje in čiščenje odpadnih voda,
- ravnanje z odpadki,
- pokopališka in pogrebna dejavnost.

Kot samostojno službo ima še službo razvoja soglasij, priprave projektov in vodenja katastra komunalnih naprav.

5.1 OSKRBA S PITNO VODO

Komunalno podjetje upravlja s približno 123 kilometri vodovodnih vodov v šestih ločenih vodovodnih sistemih:

- vodovodni sistem Logatec,
- vodovodni sistem Rovte,

- vodovodni sistem Hotedršica,
- vodovodni sistem Medvedje Brdo,
- vodovodni sistem Laze-Jakovica in
- vodovodni sistem Grčarevec.

5.2 ODVAJANJE IN ČIŠČENJE ODPADNIH VODA

Odvajanje in čiščenje odpadnih voda je zaenkrat omogočeno le na območju naselja Logatec, kjer je zgrajene nekaj več kot 33 kilometrov sanitarne kanalizacije in nekaj več kot štiri kilometre meteorne kanalizacije. Na kanalizaciji je inštaliranih še sedem črpališč, v IOC Zapolje še vakuumsko-tlačna postaja. Na podlagi Uredbe o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz komunalnih čistilnih naprav bo najkasneje do konca leta 2015 na območju celotnega Logatca s Kalcami, v Rovtah, Hotedršici in Lazah, do konca leta 2017 pa na območju Grčarevca, Jakovice in Log-Zaplane. Za izvedbo je tako predvideno še približno 40 kilometrov kanalizacijskih vodov.

Kjer je kanalizacijsko omrežje že zgrajeno, je obvezna priključitev objektov nanj, drugje pa po naročilu strank izvajajo odvoz grezničnih gošč. Gospodinjstva v Logatcu, ki še niso priključena na kanalizacijsko omrežje, imajo dvakrat na leto brezplačen odvoz grezničnih gošč, saj tudi oni pri računu za komunalne storitve plačujejo storitev odvajanje in čiščenje odpadnih voda – kot tisti, ki so že priključeni na kanalizacijsko omrežje.

Čistilna naprava v Logatcu ima projektirano zmogljivost 4.000 PE (populacijskih enot), glede na velikost Logatca in prebivalce, ki so priključeni na kanalizacijsko omrežje in s tem na čistilno napravo, pa sedanja obremenitev čistilne naprave znaša od 6.000 do 12.000 PE, kar kaže na to, da je zmogljivost obstoječe čistilne naprave premajhna glede na potrebe, obremenitev pa neenakomerna. V letu 2009 je predvidena rekonstrukcija čistilne naprave, ki bo imela zmogljivost 14.900 PE in naj bi zadostovala za nadaljnjih 25 ali 30 let. Lastniki stavb na območju, ki ga ni treba opremiti z javno kanalizacijo, in lastniki stavb zunaj naselja morajo zagotoviti čiščenje komunalne odpadne vode v malih komunalnih čistilnih napravah najkasneje do konca leta 2015, če je stavba na vodovarstvenem ali občutljivem območju, na drugih območjih pa do konca leta 2018.

5.3 RAVNANJE S KOMUNALNIMI ODPADKI

Na področju ravnanja s komunalnimi odpadki Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., opravlja naslednje dejavnosti:

- predelava in obdelava komunalnih odpadkov (sortiranje, reciklaža),
- odstranjevanje komunalnih odpadkov (deponiranje),
- zbiranje in odvoz industrijskih odpadkov,
- odstranjevanje industrijskih odpadkov in
- deponiranje – druge občine.

Pobiranje preostalih komunalnih odpadkov poteka enkrat na štirinajst dni, razen za večstanovanjske stavbe (bloke), kjer to poteka dvakrat na teden, ter za podjetja, kjer poteka pobiranje odpadkov od dvakrat tedensko do štirinajstdnevno. Pobiranje bioloških odpadkov na območju naselij Logatec in Kalce je enkrat na teden v poletnem in enkrat na 14 dni v zimskem času.

Komunalne odpadke bo dovoljeno odlagati na deponijo do 15. julija 2009. Potem bo za to treba najti drugo lokacijo na regijski ravni. Ker je smiselno, da bo ob zaprtju čim bolj polna, v deponijo v Logatcu dovažajo odpadke tudi iz drugih občin: iz občin Škofja Loka, Žiri, Železniki, Gorenja vas-Poljane in Vrhnika.

6 JAVNI HOLDING LJUBLJANA, d. o. o.

Osnovni namen družbe Javni holding Ljubljana, d. o. o., je usklajevanje investicij in opravljanje strokovno tehničnih nalog za javna podjetja. Med osnovne dejavnosti družbe spadajo predvsem priprava enotnih izhodišč za izdelavo letnih načrtov, usklajevanje investicijskih načrtov javnih podjetij, izvajanje nadzora nad poslovanjem javnih podjetij, spremljanje izvajanja cenovne politike in priprava analiz in poročil o poslovanju javnih podjetij.

Poleg omenjenih dejavnosti v Javnem holdingu Ljubljana, d. o. o., opravljajo tudi strokovne, organizacijske in administrativno-tehnične naloge za potrebe sveta ustanoviteljev javnih podjetij, povezanih v Holding Ljubljana, d. o. o.

Tabela 5: Lastniška struktura

Mestna občina Ljubljana	87,32 %
Občina Medvode	3,84 %
Občina Brezovica	2,76 %
Občina Dobrova-Polhov Gradec	2,16 %
Občina Škofljica	1,8 %
Občina Dol pri Ljubljani	1,26 %
Občina Horjul	0,86 %
SKUPAJ	100 %

Vir: http://www.jh-lj.si/holding/Predstavitev/lastniska_struktura

Iz zgornje tabele je razvidno, da je večinski lastnik Javnega holdinga Ljubljana, d. o. o., Mestna občina Ljubljana s 87,32-odstotnim deležem. Preostalih 12,68 odstotka se porazdeli med drugih šest občin. Izmed teh ima največji delež občina Medvode, njen lastniški delež znaša 3,84 odstotka, najmanjšega pa ima občina Horjul z 0,86-odstotnim deležem.

V Javni holding Ljubljana povezana javna podjetja izvajajo številne in raznovrstne gospodarske javne službe, ki zagotavljajo osnovne pogoje za delo in zdravo življenje prebivalcev Mestne občine Ljubljana in devetih primestnih občin. Naloga javnih podjetij je zagotavljati nemoteno in kakovostno izvajanje gospodarskih javnih služb. V okviru investicijske sposobnosti podjetja z razvojem zagotavljajo širitev sistemov in posvečajo veliko pozornost tudi skrbi za okolje. Povezana javna podjetja z izvajanjem dejavnosti usklajujejo možnosti, ki so kar najbolj prilagojene potrebam uporabnikov.

Javni Holding Ljubljana, d. o. o., povezuje štiri javna podjetja, ki z izvajanjem svojih dejavnosti skrbijo za nemoteno življenje uporabnikov. Z dnem 31. 12. 2007 je bil narejen prenos poslovnih deležev javnih podjetij Parkirišča, Ljubljanske tržnice in Žale iz Javnega holdinga Ljubljana, d. o. o., na Mestno občino Ljubljano.

Tabela 6: Podjetja, povezana v Javni Holding Ljubljana, d. o. o.

Javno podjetje Energetika Ljubljana, d. o. o.	distribucija in dobava zemeljskega plina in toplote tarifnim odjemalcem
Javno podjetje Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.	upravljanje in vzdrževanje javnega vodovoda, priključkov ter upravljanje, vzdrževanje in čiščenje javne kanalizacije
Javno podjetje Ljubljanske tržnice, d. o. o.	vzdrževanje in čiščenje javnih tržnic ter oddajanje prodajnega prostora v najem
Snaga Javno podjetje, d. o. o.	zbiranje, prevažanje in odlaganje komunalnih odpadkov, čiščenje javnih površin in upravljanje javnih sanitarij

Vir: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=1&k=481>

Tabela 7: Poslovanje javnih podjetij v letu 2007 (v evrih)

	Osnovni kapital	Prihodek od prodaje	Rezultat poslovanja	Število zaposlenih
JP ENERGETIKA	57.602.057	75.702.683	3.460.875	389
JP VODOVOD-KANALIZACIJA	78.141.491	34.142.647	2.417.748	401
JP LPP	17.155.600	30.067.959	-1.715.494	941
JP ŽALE	5.698.216	5.820.195	91.561	84
JP TRŽNICE	3.535.488	2.226.327	67.006	47
JP PARKIRIŠČA	2.847.387	3.563.212	355.703	83
JP SNAGA	10.464.965	20.650.844	1.859.079	449

Vir: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=1&k=1243>

Zgornja tabela prikazuje poslovanje javnih podjetij v letu 2007, ko so bila v Javni holding Ljubljana povezana še javna podjetja Parkirišča, Ljubljanske tržnice in Žale. V letu 2007 so vsa podjetja, razen Javnega podjetja LPP, poslovala pozitivno.

6.1 JAVNO PODJETJE VODOVOD-KANALIZACIJA, d. o. o.

Javno podjetje Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. (JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.) izvaja obvezno gospodarsko javno službo odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode na območju mestne občine Ljubljana in primestnih občin: Škofljica, Ig, Medvode, Dobrova-Polhov Gradec, Horjul in del Brezovice.

Prebivalci mesta Ljubljane in bližnjih primestnih naselij se s pitno vodo oskrbujejo iz centralnega vodovodnega sistema, ki kot razvejana mreža leži pod urbanimi površinami. Nekatera manjša naselja v okolici mesta, ki so od osrednjega dela in s tem tudi črpališč centralnega sistema preveč oddaljena, da bi jih bilo mogoče navezati nanj, ali pa ležijo mnogo višje od črpališč centralnega sistema, se oskrbujejo s pitno vodo iz lokalnih vodovodnih sistemov.

Javna kanalizacija je kanalizacijsko omrežje s pripadajočimi objekti in napravami, ki služijo odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode iz priključenih stavb in površin ali samo odvajanju padavinske vode iz utrjenih površin.

Javno kanalizacijsko omrežje se glede na vrsto odpadne vode, ki jo odvaja, deli na:

- ločen sistem za padavinsko odpadno vodo – odvaja samo padavinsko odpadno vodo,
- ločen sistem za komunalno odpadno vodo – odvaja samo komunalno odpadno vodo,
- mešan sistem – odvaja komunalno in padavinsko odpadno vodo.

V sistem javne kanalizacije spada tudi centralna čistilna naprava Ljubljana, kjer se zaključuje druga faza izgradnje. Locirana je v Zalogu na sotočju Ljubljanice in Save. Predvidevajo, da bo v letošnjem letu po uspešno opravljenem tehničnem pregledu začela poskusno obratovanje. Kapaciteta čistilne naprave je 360.000 populacijskih enot.

6.2 SNAGA JAVNO PODJETJE, d. o. o

Javno podjetje Snaga, d. o. o. (Snaga, d. o. o.) že več kot osemdeset let skrbi za čistočo Ljubljane in njenih okoliških občin, poleg zbiranja, odvažanja in odlaganja vseh vrst odpadkov opravlja tudi čiščenje javnih površin, zagotavlja storitev plakatiranja, vzdržuje javne sanitarije in nudi vrsto drugih servisnih storitev.

Zbiranje odpadkov, ki ga podjetje Snaga, d. o. o., uveljavlja na območju mestne občine Ljubljana in primestnih občin Brezovica, Dobrova-Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani, Ig, Horjul, Medvode, Škofljica, Velike Lašče ter Vodice, temelji na kombinaciji prinašalnega sistema in zbiranja odpadkov po tako imenovanem sistemu od vrat do vrat.

Snaga, d. o. o., storitve javnega servisa zagotavlja po vnaprej določenih urnikih, odvoze odpadkov, zelenega odreza in listja ter čiščenje površin pa se lahko naroča tudi zunaj časovnih terminov, ki jih določajo urniki, vendar gre v tem primeru za storitve oziroma naročila, obračunana po veljavnem ceniku.

7 PRIMERJAVA STORITEV IN CEN JAVNEGA HOLDINGA, d. o. o., IN KOMUNALNEGA PODJETJA LOGATEC, d. o. o.

7.1 KOMUNALNO PODJETJE LOGATEC, d. o. o – JP VODOVOD-KANALIZACIJA, d. o. o.

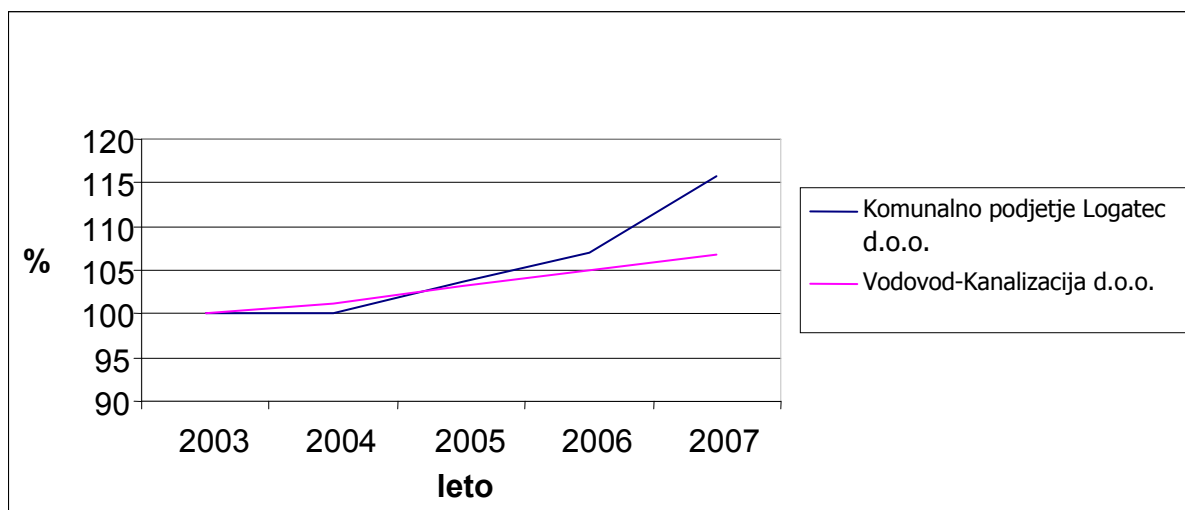
7.1.1 Oskrba s pitno vodo

Tabela 8: Število vodovodnih priključkov

	Komunalno podjetje Logatec, d. o. o.	JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.	Komunalno podjetje Logatec, d. o. o. I ^j /2003	JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. I ^j /2003
2003	-	37341	100	100
2004	2523	37768	100	101,1435
2005	2617	38542	103,7257	103,2163
2006	2698	39239	106,9362	105,0829
2007	2922	39910	115,8145	106,8798

Vir: Statistika Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., in zloženka JP Vodovod-Kanalizacija v letu 2007

Slika 5: Indeks vodovodni priključkov I j/2003

Vir: Tabela 11

Iz zgornje tabele je razvidno, da je število vodovodnih priključkov v zadnjih petih letih hitreje naraščalo pri Komunalnem podjetju Logatec, d. o. o. Od leta 2003 do leta 2007 se je delež priključkov povečal za 15,81 odstotka, delež pri JP Vodovod-Kanalizacija pa se je povečal za 6,88 odstotka.

Vodarina

Tabela 9: Vodarina – gospodinjstva

Javno podjetje	enota mere	cena z DDV v EUR
Komunalno podjetje Logatec, d. o. o.	m ³	0,3570
JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. – normalna poraba	m ³	0,2318
JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. – čezmerna poraba	m ³	0,3545

Vir: Cenik komunalnih proizvodov in storitev v letu 2008 Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., in Cenik za obračun storitev vzdrževanja vodovodnih priključkov na javni vodovod in obračunskih vodomero JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.

Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., ima enotno tarifo za vodarino za gospodinjstva in znaša 0,3570 EUR/m³. JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., pa ima tarifo za normalno porabo, ki je za 35,08 odstotka nižja in znaša 0,2318 EUR/m³, ter tarifo za čezmerno porabo, ki je za 7 odstotkov nižja in znaša 0,3545 EUR/m³.

Tabela 10: Vodarina – gospodarstva, obrt

Javno podjetje	enota mere	cena z DDV v EUR
Komunalno podjetje Logatec, d. o. o.	m ³	0,4883
JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. – normalna poraba	m ³	0,5082
JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. – čezmerna poraba	m ³	0,7773

Vir: Cenik komunalnih proizvodov in storitev v letu 2008 Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., in Cenik za obračun storitev vzdrževanja vodovodnih priključkov na javni vodovod in obračunskih vodomero JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.

Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., ima enotno tarifo vodarine za gospodarstva in obrti in znaša 0,4883 EUR/m³. JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. ima tarifo za normalno porabo, ki je za 4,07 odstotka višja in znaša 0,5082 EUR/m³, ter za čezmerno porabo, ki je za 59,18 odstotka višja in znaša 0,7773 EUR/m³.

Iz zgornjih dveh tabel je razvidno, da je JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. cenejši pri tarifah za gospodinjstva, Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., pa za gospodarstva, obrti.

Okoljska dajatev

Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., zaračuna okoljsko dajatev za načrpano vodo in okoljsko dajatev za obremenjevanje vode in zmanjšanje onesnaževanja voda, ta je odvisna od tega, ali uporabnik plačuje odvajanje in čiščenje odpadnih voda. JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. pa ima različne tarife okoljske dajatve, ki se razlikujejo glede na to, na katero čistilno napravo je uporabnik povezan.

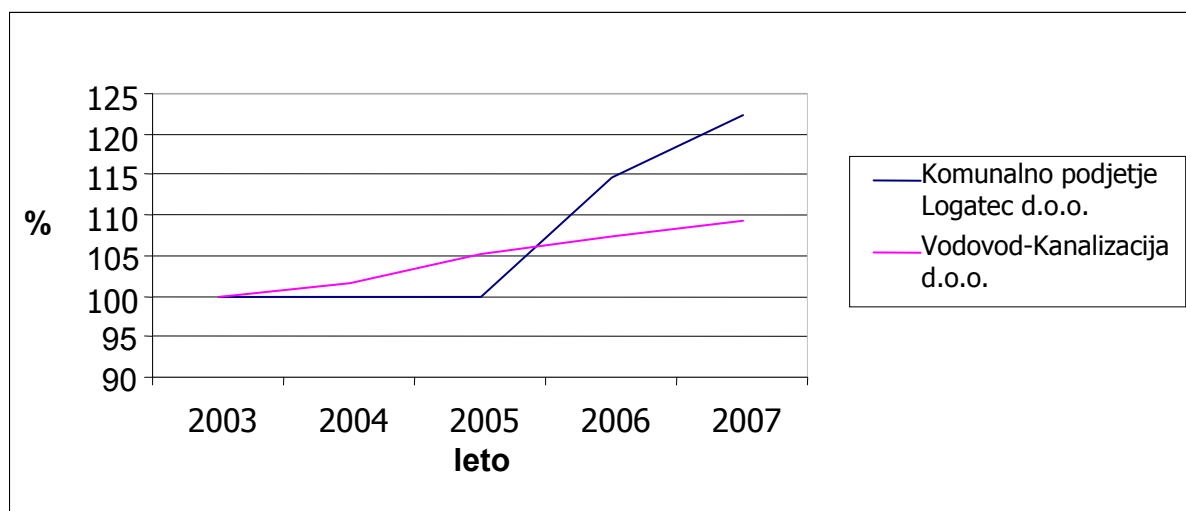
7.1.2 Odvajanje in čiščenje odpadnih voda

Tabela 11: Število kanalizacijskih priključkov

	Komunalno podjetje Logatec, d. o. o.	JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.	Komunalno podjetje Logatec, d. o. o. I ^j /2003	JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. I ^j /2003
2003	-	23921	100	100
2004	981	24329	100	101,7056
2005	981	25138	100	105,0876
2006	1125	25685	114,6789	107,3743
2007	1200	26160	122,3242	109,36

Vir: Statistika Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., in zloženka JP Vodovod-Kanalizacija v letu 2007

Slika 6: Indeks kanalizacijskih priključkov I^j/2003

Vir: Tabela 14

Indeks kanalizacijskih priključkov pokaže, da se je delež kanalizacijskih priključkov v zadnjih letih pri Komunalnemu podjetju Logatec, d. o. o., povečal za 22,32 odstotka, pri JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., pa za 9,36 odstotka.

Tabela 12: Odvajanje odpadnih voda pri gospodinjstvih in uporabnikih

Javno podjetje	enota mere	cena z DDV v EUR	cena v %
Komunalno podjetje Logatec, d. o. o.	m ³	0,2608	100
JP VODOVOD-KANALIZACIJA, d. o. o.	m ³	0,2658	101,92

Vir: Cenik komunalnih proizvodov in storitev v letu 2008 Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., in Cenik za obračun storitev zbiranja, čiščenja in distribucijo vode JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.

JP VODOVOD-KANALIZACIJA, d. o. o., zaračuna za m³ odvajanja odpadnih voda za gospodinjstva in ostale uporabnike 0,2658, kar je za 1,92 odstotka več kot Komunalno podjetje Logatec, d. o. o. V tem primeru so stroški odvajanja vode nižji za uporabnike občine Logatec.

Tabela 13: Odvajanje odpadnih voda pri podjetjih, obrti

Javno podjetje	enota mere	cena z DDV v EUR	Cena v %
Komunalno podjetje Logatec, d. o. o.	m ³	0,4203	100
JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.	m ³	0,5361	127,55

Vir: Cenik komunalnih proizvodov in storitev v letu 2008 Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., in Cenik za obračun storitev zbiranja, čiščenja in distribucijo vode JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.

JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., za m³ odvajanja odpadnih voda za podjetja in obrt zaračuna 0,5361 evra, kar je za 27,55 odstotka več kot Komunalno podjetje Logatec, d. o. o. V tem primeru so stroški odvajanja vode nižji za uporabnike občine Logatec.

Tabela 14: Čiščenje odpadnih voda pri gospodinjstvih

Javno podjetje	enota mere	cena z DDV v EUR
Komunalno podjetje Logatec, d. o. o.	m ³	0,1574
Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., mali sistem	m ³	1,1319
JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.	m ³	0.8241

Vir: Cenik komunalnih proizvodov in storitev v letu 2008 Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., in Cenik za obračun storitev zbiranja, čiščenja in distribucijo vode JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.

Tabela 15: Čiščenje odpadnih voda gospodarstva, obrti

Javno podjetje	enota mere	cena z DDV v EUR
Komunalno podjetje Logatec, d. o. o.	m ³	0.2537
Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., mali sistem	m ³	1,3563
JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.	m ³	0,5361

Vir: Cenik komunalnih proizvodov in storitev v letu 2008 Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., in Cenik za obračun storitev zbiranja, čiščenja in distribucijo vode JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.

Iz tabel je razvidno, da ima Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., možnost čiščenja in odvajanja odpadnih voda na dveh sistemih. Cena storitve je na majem sistemu zelo višja kot pri drugem. JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., pa ima enotno ceno.

7.2 KOMUNALNO PODJETJE LOGATEC, d. o. o. – SNAGA, d. o. o.

7.2.1 Storitve

Tabela 16: Tabela storitev

	Snaga, d. o. o	Javno podjetje Logatec, d. o. o.
zbiranje odpadkov	da	da
odvoz odpadkov	da	da
čiščenje javnih površin	da	ne
javne sanitarije	da	ne
plakatiranje	da	ne
remont	da	ne
deponiranje	da	da

Vir: Lastni vir

Snaga, d. o. o., opravlja več storitev kot Komunalno podjetje Logatec, d. o. o. Poleg dejavnosti v zvezi s komunalnimi storitvami skrbi še za čiščenje javnih površin, javne sanitarije, plakatiranje in remont. Storitve čiščenja javnih površin pa deloma opravlja v okviru drugih javnih služb – komunalna raba. Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., je namreč po naročilu pristojnih delavcev občinskega urada občine Logatec zadolženo za vzdrževanje cest in javne razsvetljave. V občini Logatec ni zagotovljenih javnih sanitarij. V tem primeru je Snaga, d. o. o., bolj usmerjena k uporabnikom, saj ponuja več storitev.

7.2.2 Delež gospodinjev, ki koristijo storitve javnega odvoza odpadkov

Snaga, d. o. o., nima uradno objavljene statistike o deležu gospodinjev, ki koristijo storitev javnega odvoza odpadkov. Posredovali pa so statistiko iz leta 2006, v kateri so opisani deleži prebivalcev, vključenih v redni odvoz komunalnih odpadkov po občinah.

Tabela 17: Delež prebivalcev, vključenih v redni odvoz odpadkov, julij 2006

Občina	Število prebivalcev	Število zajetih prebivalcev	Delež	Delež občine glede na celoto
Brezovica	9.646	9.339	96,82	0,0294
Dobrova-Polhov Gradec	6.764	6.071	89,75	0,0191
Dol	4.477	4.345	97,05	0,0137
Horjul	2.553	2.471	96,79	0,0078
Ig	5.446	5.326	97,80	0,0168
MOL	264.334	262.005	99,12	0,8240
Medvode	14.298	13.883	97,10	0,0437
Velike Lašče	3.861	3.602	93,29	0,0113
Škofljica	7.426	7.188	96,80	0,0226
Vodice	3.871	3.727	96,28	0,0117
Skupaj	322.676	317.957	98,54	1,0000

Vir: Snaga, d. o. o.

Tabela 18: Delež prebivalcev, ki koristijo storitev javnega odvoza odpadkov

	2004	2005	2006	2007
Snaga, d. o. o.	-	-	98,54 %	-
Komunalno podjetje Logatec, d. o. o.	94%	94%	95%	95%

Vir: Statistika Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., in Tabela 9

Iz evidenc je razvidno, da je delež gospodinjstev, ki koristijo storitev odvoza komunalnih odpadkov večji v Javnem holdingu, d. o. o., saj je ta leta 2006 znašal 98,54 odstotka, kar je za 3,54 odstotka več kot pri Komunalnem podjetju Logatec, d. o. o.

7.2.3 Primerjava cen

Če primerjamo Cenik komunalnih proizvodov in storitev v letu 2008 Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., in Cenik storitev zbiranja in prevoza ter prevzema in odlaganja komunalnih odpadkov Snage, d. o. o., lahko vidimo, da ima Komunalno podjetje Logatec, d. o. o. posodo za 60 litrov, pri čemer za odvoz smeti zaračunajo 0,0365 evra za liter. Poleg tega imajo še tedenski odvoz za družbene dejavnosti, podjetja in obrti, ta znaša 82,33 EUR/m³ za družbene dejavnosti in 122,13 EUR/ m³ za podjetja in obrti.

Snaga, d. o. o., pa ima sode za 80, 120, 240, 360, 550, 660, 700, 770, 900, 100 in 110 litrov. Pri tem se uporabnikom zaračuna posamezno praznjenje.

Tabela 19: Primerjava cen odvoza odpadkov

Prostornina v L	Snaga, d. o. o.	Komunalno podjetje Logatec, d. o. o.
80	0,7391	2,92
120	1,1083	4,38
240	2,2159	8,76
360	3,326	13,14
500	4,62	18,25
550	5,0816	20,075
660	6,0921	24,09
700	6,4676	25,55
770	7,1145	28,105
900	8,3161	32,85
1000	9,2409	36,5
1100	10,165	40,15

Vir: Cenik storitev zbiranja in prevoza ter prevzema in odlaganja komunalnih odpadkov Snage, d. o. o., in lastni vir

Zgornja tabela prikazuje razmerje, ki bi ga moral plačati uporabnik Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., če bi imel enako velike posode kot uporabnik Snage, d. o. o., za enkratni odvoz. Iz tabele je razvidno, da bi bile veliko višje cene za uporabnike Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o.

8 PRIMERJAVA ZADOVOLJSTVA UPORABNIKOV

8.1 JAVNO PODJETJE VODOVOD-KANALIZACIJA, d. o. o.

Anketo o zadovoljstvu uporabnikov izvajajo štirikrat letno. Anketirance izbirajo po posebnem vzorcu, ki je dober približek dejanskemu stanju populacije v Ljubljani. Anketirane osebe so starejše od 18 let. Anketiranci najprej odgovorijo na vprašanje, kako dobro poznajo delovanje javnega podjetja. Nato podajo ocene glede zadovoljstva s storitvami, ki jih opravlja javno podjetje. Pri tem ocena 1 pomeni, da je anketiranec zelo nezadovoljen, ocena 2 je nezadovoljen, ocena 3 srednje zadovoljen, ocena 4 zadovoljen in ocena 5 zelo zadovoljen. Rezultati v tabeli Zadovoljstvo uporabnikov s storitvami so predstavljeni v deležih, ki jih je pridobila posamezna ocena. Poleg deležev pa izračunajo tudi povprečno oceno, iz katere je razvidno, kako so anketiranci v povprečju zadovoljni s storitvami, ki jih nudi javno podjetje.

Tabela 20: Poznavanje delovanja Javnega podjetja Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., pomlad 2008

sploh ne poznam	1,3
ne poznam	15,8
niti niti poznam	40,6
zelo dobro poznam	28,1
Povprečna ocena	3,38

Vir: Javni holding Ljubljana, d. o. o.

Iz zgornje tabele je razvidno, da anketiranci niti ne poznajo niti poznajo delovanje Javnega podjetja Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.

Tabela 21: Zadovoljstvo uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Javno podjetje Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., pomlad 2008

	1	2	3	4	5
preglednost in razumljivost obračunov stroškov za porabljeno vodo in kanalizacijo	5,3	6,5	38,3	36,1	13,8
kakovost vode	1,8	4,5	34,1	37,3	22,3
cena vode	4,0	7,3	37,8	38,3	12,5
zanesljivost oskrbe z vodo	-	1,0	16,8	40,9	41,4
razvejanost kanalizacijskega omrežja	6,0	5,0	29,8	41,1	18,0
pomoč v primeru napak na omrežju	1,5	5,0	35,6	40,6	17,3
hitrost odprave napak	2,0	4,0	34,3	44,9	14,8
zaščita vodnih virov	4,3	10,5	43,9	29,3	12,0
ekološko osveščanje porabnikov	4,8	12,8	45,4	28,6	8,5
obveščanje o kakovosti vode	6,5	8,3	42,4	33,8	9,0
obveščanje o prekinitvah dobave	5,0	7,5	32,8	39,6	15,0

Vir: Javni holding Ljubljana, d. o. o.

Tabela 22: Povprečna ocena zadovoljstva uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Javno podjetje Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., pomlad 2008

preglednost in razumljivost obračunov stroškov za porabljeno vodo in kanalizacijo	3,47
kakovost vode	3,74
cena vode	3,48
zanesljivost oskrbe z vodo	4,23
razvejanost kanalizacijskega omrežja	3,60
pomoč v primeru napak na omrežju	3,67
hitrost odprave napak	3,66
zaščita vodnih virov	3,34
ekološko osveščanje porabnikov	3,23
obveščanje o kakovosti vode	3,31
obveščanje o prekinitvah dobave	3,52

Vir: Javni holding Ljubljana, d. o. o.

Iz zgornje tabele je razvidno, da je povprečje okoli ocene tri, kar pomeni, da so uporabniki s storitvami srednje zadovoljni. Najbolj so zadovoljni z zanesljivostjo oskrbe z vodo, njena ocena je 4,23, in najmanj z ekološkim osveščanjem porabnikov, kjer je povprečna ocena samo 3,23. Prav tako niso zadovoljni z obveščanjem o kakovosti vode.

8.2 SNAGA JAVNO PODJETJE, d. o. o.

Anketa o zadovoljstvu se izvaja istočasno kot pri Javnem podjetju Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., veljajo enaka navodila in izpolnijo jo isti anketiranci.

Tabela 23: Poznavanje delovanja Snage, d. o. o., pomlad 2008

sploh ne poznam	1,3
ne poznam	6,8
ni ti ni ti	35,5
poznam	40,8
zelo dobro poznam	15,6
Povprečna ocena	3,63

Vir: Javni holding Ljubljana, d. o. o.

Iz zgornje tabele je razvidno, da anketiranci bolje poznajo delovanje Snage, d. o. o., kot delovanje JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.

Tabela 24: Zadovoljstvo uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Snaga, d. o. o., pomlad 2008

	1	2	3	4	5
redno in zanesljivo odvažanje smeti	1,0	0,2	16,5	41,4	40,9
vestnost in natančnost delavcev pri praznjenju smetnjakov	1,0	1,8	30,3	47,6	19,3
cena odvoza odpadkov	3,5	3,5	38,3	42,1	12,5
oddaljenost posod za odpadke od mesta prebivanja	1,3	1,3	22,1	40,6	34,8
ustreznost ločenega zbiranja odpadkov	3,0	3,8	32,3	39,3	21,6
ustreznost obveščanja o pravicah in dolžnostih uporabnikov storitev Snage	2,8	7,3	32,8	48,6	8,5
ustreznost obveščanja o terminih odvoza odpadkov	3,0	5,3	30,3	39,8	21,6
preglednost in razumljivost obračuna odvoza odpadkov	3,0	3,8	33,8	45,1	14,3
oviranje prometa z vozili Snage	2,3	2,0	32,6	47,1	16,0
čistoča mestnih ulic	3,8	10,5	41,9	33,3	10,5

Vir: Javni holding Ljubljana, d. o. o.

Tabela 25: Povprečna ocena zadovoljstva uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Snaga, d. o. o., pomlad 2008

redno in zanesljivo odvažanje smeti	4,21
vestnost in natančnost delavcev pri praznjenju smetnjakov	3,82
cena odvoza odpadkov	3,57
oddaljenost posod za odpadke od mesta prebivanja	4,07
ustreznost ločenega zbiranja odpadkov	3,73
ustreznost obveščanja o pravicah in dolžnostih uporabnikov storitev snage	3,53
ustreznost obveščanja o terminih odvoza odpadkov	3,72
preglednost in razumljivost obračuna odvoza odpadkov	3,64
oviranje prometa z vozili Snage	3,73
čistoča mestnih ulic	3,36

Vir: Javni holding Ljubljana, d. o. o.

Povprečne ocene zadovoljstva uporabnikov s storitvami kažejo, da so uporabniki od srednje zadovoljni do zadovoljni. Najbolj so zadovoljni z rednim in zanesljivim odvažanjem smeti, povprečna ocena znaša kar 4,21. Najmanj pa so zadovoljni s čistočo mestnih ulic, povprečna ocena je samo 3,36.

8.3 KOMUNALNO PODJETJE LOGATEC, d. o. o.

V anketo sem vključila 25 oseb, od tega je bilo 15 moških in 10 žensk. Anketiranci so bili stari od 20 do 55 let.

Tabela 26: Poznavanje delovanja Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., 2008

sploh ne poznam	1,3
ne poznam	15,8
ni ti niti	40,6
poznam	28,1
zelo dobro poznam	14,3
Povprečna ocena	3,38

Vir: Lastni vir

Iz zgornje tabele je razvidno, da je poznavanje delovanja Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., enako kot pri JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., in nižje kot pri Snagi, d. o. o., in sicer za 0,25 ocene oziroma 6,7 odstotka.

Tabela 27: Zadovoljstvo uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., 2008

	1	2	3	4	5
preglednost in razumljivost obračunov stroškov za porabljeno vodo in kanalizacijo	12	24	24	36	4
kakovost vode	12	8	40	20	20
cena vode	24	24	28	20	8
zanesljivost oskrbe z vodo	12	12	12	44	20
razvejanost kanalizacijskega omrežja	44	32	16	8	-
pomoč v primeru napak na omrežju	12	32	20	28	8
hitrost odprave napak	8	36	20	28	8
zaščita vodnih virov	12	28	36	16	8
ekološko osveščanje porabnikov	4	4	40	28	24
obveščanje o kakovosti vode	24	16	36	20	4
obveščanje o prekinitvah dobave	8	20	12	28	32

Vir: Lastni vir

Tabela 28: Povprečna ocena zadovoljstva uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., 2008

preglednost in razumljivost obračunov stroškov za porabljeno vodo in kanalizacijo	2,96
kakovost vode	3,28
cena vode	2,6
zanesljivost oskrbe z vodo	3,48
razvejanost kanalizacijskega omrežja	1,88
pomoč v primeru napak na omrežju	2,88
hitrost odprave napak	2,92
zaščita vodnih virov	2,8
ekološko osveščanje porabnikov	3,64
obveščanje o kakovosti vode	2,64
obveščanje o prekinitvah dobave	3,56

Vir: Lastni vir

Iz zgornjih tabel je razvidno, da so anketiranci Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., najbolj zadovoljni s storitvami ekološkega osveščanja uporabnikov, povprečna ocena znaša 3,64 in je za 12,38 odstotka višja kot pri anketirancih JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. Zanesljivost oskrbe z vodo je storitev, s katero so najbolj zadovoljni uporabniki JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., pa je za 17,73 odstotka nižja kot pri JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. Najnižje je ocenjena razvejanost kanalizacijskega omrežja, in sicer povprečna ocena znaša samo 1,88, kar kaže, da so anketiranci nezadovoljni. Primerjava na splošno pokaže, da so anketiranci Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., manj zadovoljni s storitvami kot anketiranci JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o.

Tabela 29: Zadovoljstvo uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., 2008

	1	2	3	4	5
redno in zanesljivo odvažanje smeti	-	4	16	28	52
vestnost in natančnost delavcev pri praznjenju smetnjakov	4	4	24	48	20
cena odvoza odpadkov	20	28	32	16	4
oddaljenost posod za odpadke od mesta prebivanja	8	20	28	20	24
ustreznost ločenega zbiranja odpadkov	-	16	36	32	16
ustreznost obveščanja o pravicah in dolžnostih uporabnikov storitev	8	36	24	28	4
ustreznost obveščanja o terminih odvoza odpadkov	4	4	24	16	52
preglednost in razumljivost obračuna odvoza odpadkov	12	4	20	40	24
oviranje prometa z vozili	16	12	28	32	12
čistoča mestnih ulic	12	12	16	44	16

Vir: Lastni vir

Tabela 30: Povprečna ocena zadovoljstva uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., 2008

redno in zanesljivo odvažanje smeti	4,28
vestnost in natančnost delavcev pri praznjenju smetnjakov	3,76
cena odvoza odpadkov	2,56
oddaljenost posod za odpadke od mesta prebivanja	3,32
ustreznost ločenega zbiranja odpadkov	3,48
ustreznost obveščanja o pravicah in dolžnostih uporabnikov storitev	2,84
Ustreznost obveščanja o terminih odvoza odpadkov	4,08
Preglednost in razumljivost obračuna odvoza odpadkov	3,60
Oviranje prometa z vozili	3,12
Čistoča mestnih ulic	3,40

Vir: Lastni vir

Iz zgornje razpredelnice je razvidno, da so anketiranci najbolj zadovoljni z rednim in zanesljivim odvažanjem smeti, povprečna ocena znaša 4,28 in je za 1,66 odstotka višja kot pri Snagi, d. o. o. Uporabniki so najmanj zadovoljni s ceno odvoza odpadkov, povprečna ocena je 2,56 in je za 28,29 odstotka nižja kot pri Snagi, d. o. o. Rezultat je pričakovan, saj je cenovna primerjava pokazala, da so cene odvoza odpadkov pri Komunalnem podjetju Logatec, d. o. o., višje kot pri Snagi, d. o. o.

9 ZAKLJUČEK

Novi javni management uvaja nova načela, kamor spada tudi usmerjenost k uporabnikom. Cilji tega načela so dostopnost upravnih storitev, socialna primernost in enostavnost upravnih storitev, primerna informacijska podpora, zanesljivost, primernost osebnega stika ter odzivnost. Management celovite kakovosti določa model za ocenjevanje odličnosti, eno izmed pomembnejših meril je zadovoljstvo uporabnikov. Da je lahko to merilo doseženo, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji: poznavanje trga, potreb in zahtev uporabnikov, izvajati je treba management odnosov z uporabniki, treba je biti naklonjen uporabnikom in si prizadevati preseči njihove zahteve, spremljati in primerjati je treba rezultate zadovoljstva uporabnikov. Za usmerjenost k uporabnikom obstajajo najrazličnejši pristopi: intenziteta informacijske obveščenosti, sodelovanje uporabnikov pri dajanju in oblikovanju ponudb za delo uprave, upoštevanje glasu uporabnikov o njihovem zadovoljstvu, oblikovanje standardov javnih storitev, možnost pritožb zoper ravnanje upravnega organa ali posameznih zaposlenih, določiti lokacijo različnih izvajalcev javnih služb (one-stop-shop), določiti primeren delovni čas, skrajšati rok čakanja oziroma reševanja zadev, usposabljanje zaposlenih, najti alternativne možnosti opravljanja zadev, pravica do izbire ponudnika, skrbeti za kakovost upravnih storitev. Usmerjenost javne uprave k uporabnikom pa se srečuje tudi z različnimi ovirami.

Javna služba je dejavnost, prek katere se zagotavljajo javne dobrine. Javna služba se izvaja v javnem interesu, za njeno zagotavljanje je odgovorna država ali lokalna skupnost, izvzeta je iz pravnega režima tržnih dejavnosti in se izvaja po posebnem javnopravnem režimu. Ločimo državne in lokalne gospodarske javne službe. Za zagotavljanje državnih je odgovorna država, za zagotavljanje lokalnih pa lokalne skupnosti. Poleg tega se gospodarske javne službe ločijo še na obvezne in izbirne. Prve so tiste, ki jih mora država ali lokalna skupnost zagotavljati kot javne službe, izbirne pa tiste, ki jih lahko zagotavlja kot javne službe, ni pa nujno. Gospodarske javne službe delujejo na področjih energetike, prometa in zvez, komunalnega in vodnega gospodarstva, gospodarjenja z naravnim bogastvom, varstvom okolja in drugih področij gospodarske infrastrukture. Negospodarske javne službe se ustanovljajo za opravljanje naslednjih dejavnosti: vzgoje in izobraževanja, znanosti, kulture, športa, zdravstva, socialnega varstva, otroškega varstva, invalidskega varstva, socialnega varstva in drugih nepridobitnih dejavnosti.

Komunalna dejavnost je družbena dejavnost, ki je vezana na okolje, njena naloga pa je, da redno obnavlja temeljne materialne pogoje življenja v naselju.

Pri primerjavi Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., in Javnega holdinga Ljubljana, d. o. o., sem prišla do zaključka, da se zaradi prenosa lastništva javnih podjetij Parkirišča, Ljubljanske tržnice in Žal iz Javnega holdinga Ljubljana, d. o. o., na Mestno občino Ljubljano lahko naredi primerjavo samo glede oskrbe s pitno vodo, odvajanjem in čiščenjem odpadnih voda in ravnanjem s komunalnimi odpadki.

Pri oskrbi s pitno vodo sem ugotovila, da je število vodovodnih priključkov v letih od 2003 do 2007 bolj strmo naraščalo pri Komunalnem podjetju Logatec. Vodarina je

cenejša pri JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., kar pomeni, da so glede cen bolj prijazni do uporabnikov. Okoljskih dajatev pa se ne da primerjati, saj imajo različne načine njihovega obračunavanja.

Indeks kanalizacijskih priključkov kaže, da je v Komunalnem podjetju Logatec, d. o. o., število teh priključkov povečalo za 22,32 odstotka, v JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., pa za samo 9,36 odstotka. Vendar če samo primerjamo število kanalizacijskih priključkov s številom vodovodnih priključkov, lahko ugotovimo, da Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., kanalizacijskega priključka ne nudi veliko uporabnikom. Trenutno lahko storitev odvajanja kanalizacijskih voda uporabljajo samo prebivalci Logatca, medtem ko v drugih naseljih te storitve ni na voljo. Prav tako lahko s primerjavo vodovodnih in kanalizacijskih priključkov pri JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., ugotovimo, da je tudi na tamkajšnjem območju še vedno velika razlika uporabnikov posamezne storitve. Glede odvajanja odpadnih voda sem ugotovila, da Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., zaračuna nižje cene kot JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o. Pri čiščenju odpadnih voda ima Komunalno podjetje Logatec možnost čiščenja na dveh sistemih, eden ima višje cene kot JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., drugi pa nižje.

Glede ravnanja z odpadki več storitev ponuja Snaga, d. o. o. Prav tako ima večji delež uporabnikov, ki koristi storitev odvoza komunalnih odpadkov. Cene odvoza so višje pri Komunalnem podjetju Logatec, d. o. o. Kljub temu pa je iz statistik razvidno, da tako Snaga, d. o. o., kot Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., svoje storitve ponujata več kot 90 odstotkom uporabnikov, cenovno pa je veliko bolj ugodna Snaga, d. o. o. Anketiranci v občini Logatec so izrazili zaskrbljenost, da se bo ob zaprtju deponije cena odvoza zaradi tega še bolj povečala.

Anketo o zadovoljstvu opravljajo le pri Javnem holdingu Ljubljana, d. o. o., kar pomeni, da si ti bolj prizadevajo, da bi dobili povratno informacijo o zadovoljstvu uporabnikov. Primerjava zadovoljstva pa kaže predvsem velik razkorak pri zadovoljstvu anketirancev glede oskrbe s pitno vodo ter odvajanjem in čiščenjem odpadnih voda. Razlog se verjetno skriva v tem, da ima Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., slabšo pokritost z vodovodnimi in kanalizacijskimi priključki. Iz tabel je razvidno, da so anketiranci JP Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., najbolj zadovoljni z zanesljivostjo oskrbe z vodo. Pri Komunalnem podjetju Logatec, d. o. o., pa je zanesljivost oskrbe z vodo na tretjem mestu, kar pomeni, da so zadovoljni tudi s to trditvijo. Največji razkorak pa se pokaže pri razvejanosti kanalizacijskega omrežja, s tem so namreč anketiranci Komunalnega podjetja najmanj zadovoljni. Razlika med Komunalnim podjetjem Logatec, d. o. o., in Snago, d. o. o., je manjša, kar pomeni, da imajo tudi v Komunalnem podjetju Logatec, d. o. o., dobro urejen odvoz komunalnih odpadkov. Največja razlika pri povprečnih ocenah je vidna pri ceni odvoza odpadkov.

Na podlagi primerjav, ki sem jih naredila, sem ugotovila, da je težko narediti realno primerjavo, saj Javni holding Ljubljana, d. o. o., pokriva večje območje. V osnovi so storitve, ki jih ponujata podjetji, podobna, vendar se kažejo razlike pri enotah in načinu zaračunavanja storitev. Kljub temu pa je Javni holding Ljubljana bolj usmerjen k uporabnikom, saj zagotavlja več storitev, večina cen storitev pa je nižjih. Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., bi tudi moralo začeti izvajati anketo o zadovoljstvu uporabnikov. Še boljši vpogled pa bi dobili, če bi morali anketiranci poleg ocene podati

še argumente, zakaj so se odločili za tako oceno in kaj bi želeli, da se izboljša. Pri obeh podjetjih pa bi morali uporabnike bolj vključiti v proces odločanja; morali bi jim dati možnost sodelovanja pri odločanju glede projektov, podajanja mnenj in idej o reševanju posameznih problemov. Glede na to, da podjetja opravljajo storitve, ki bi jih morali vsi državljani imeti na voljo, bi morali te storitve zagotoviti vsem, in to pod enakimi pogoji in po enakih cenah.

LITERATURA

- BIZJAK, Domen. Novi javni menedžment in e-uprava. V: Javna uprava, ISSN 1318-2277; Letn. 43, št. 2 (XIII. dnevi javnega prava in javnega managementa, Portorož, 6-8, junij 2007). Institut za javno upravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, Ljubljana, 2007.
- BOHINC, Rado. Osebe javnega prava. GV založba, Ljubljana, 2005.
- BOHINC, Rado. TIČAR, Bojan. Upravno pravo – splošni del. Fakulteta za varstvene vede, Ljubljana, 2007.
- ČEBULJ, Janez. STRMECKI, Mik. Upravno pravo. Visoka upravna šola, Ljubljana, 2003.
- HUGHES, Owens. Public management and administration. Basingstoke, New York, 2003.
- IVANKO, Štefan. Upravni praktikum I. Visoka upravna šola, Ljubljana, 2003.
- KLEMENČIČ, Tone. Komunalno gospodarstvo. Svetovalni center, Ljubljana, 1997.
- KOVAČ, Polona. Novi javni management in slovenska uprava. V: BREZOVŠEK, Marjan. HAČEK, Miro. Upravna kultura. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 2004.
- KOVAČ, Polonca. Podjetniški koncepti kot gibalno modernizacije slovenske javne uprave. V: FERFILA, Bogomil (ur.): Ekonomski vidiki javnega sektorja. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 2007.
- OSBORNE, David. GAEBLER, Ted. Reinventing government : How the entrepreneurial spirit is transforming the Public sector. Benuin books, New York, 1993.
- PEČAR, Zdravko. GRAMC, Boris. Ekonomika javnih podjetij in javnih zavodov. Fakulteta za upravo, Ljubljana, 2005.
- PEČAR, Zdravko. Management v javnem sektorju. Fakulteta za upravo, Ljubljana, 2003.
- SELJAK, Janko. Statistika v javni upravi. Visoka upravna šola, Ljubljana, 2003.
- VIRANT, Gregor. Pravna ureditev javne uprave. Fakulteta za upravo, Ljubljana 2004.
- VLAJ, Stane. Uvod v javno upravo. Fakulteta za upravo, Ljubljana, 2004.
- ŽURGA, Gordana. Projektni menedžment kot del menedžmenta v javni upravi. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 2004.

PRAVNI VIRI:

- Odlok o ustanovitvi Komunalnega podjetja Logatec. Logaške novice, Letnik XXXIX, št. 1–2, 19. februar 2008.
- Uredba o oblikovanju cen komunalnih storitev. Ur. l. RS, št. 41/2008.
- Zakon o gospodarskih javnih službah. Ur. l. RS, št. 32/1993.
- Zakon o zavodih. Ur. l. RS, št. 12I/1991.
- Zakon o varstvu okolja. Ur. l. RS, št. 41/2004.

DRUGI VIRI

- European trade Union Confederation. Public services.
URL=« <http://www.etuc.org/r/835>«. 25.8.2008.
- Fakulteta za upravo. Navodila za pisanje diplomskega dela.
URL=«http://www.fu.uni-lj.si/ereferat/gradiva/navodila_za_pisanje_diplomskega_dela.pdf«. 1.6.2008.
- Javni holding, d.o.o. Anketa o zadovoljstvu uporabnikov z rezultati. Ljubljana, pomlad 2008.
- Javni holding, d. o. o. Javna podjetja.
URL=«<http://www.jh-lj.si/index.php?p=1&k=481>«. 20.7.2008.
- Javni holding, d. o. o. Konsolidarno letno poročilo 2007. Ljubljana, april 2008.
- Javni holding, d. o. o. Lastniška struktura.
URL=«http://www.jh-lj.si/holding/Predstavitev/lastniska_struktura«. 20.8.2008.
- Javni holding d. o. o. Poslovanje.
URL=«<http://www.jh-lj.si/index.php?p=1&k=1243>«. 20.8.2008.
- Javni holding, d. o. o. O podjetju.
URL=«<http://www.jh-lj.si/holding/Predstavitev>«. 20.8.2008.
- JP Vodovod – Kanalizacija, d. o. o. Cenik za obračun storitev zbiranja, čiščenja in distribucijo vode.
URL= «http://www.jh-lj.si/upload/doc/1700_Cenik_za_obracun_storitev_zbiranja_ciscenja_in_distribucijo_vode.pdf«. 1.9.2008.
- JP Vodovod – Kanalizacija, d. o. o. Cenik za obračun storitev vzdrževanja vodovodnih priključkov na javni vodovod in obračunskih vodomero JP Vodovod – Kanalizacija d.o.o.
URL=«http://www.jh-lj.si/upload/doc/1702_Cenik_stevcnin_in_vzdrzevalnin.pdf«. 1.9.2008.
- JP Vodovod – Kanalizacija, d. o. o. JP Vodovod-Kanalizacija v letu 2007.
URL= «http://www.jh-lj.si/upload/doc/1809_JP_Vodovod_Kanalizacija_doo_v_letu_2007.pdf«. 23.8.2008
- JP Vodovod – Kanalizacija, d. o. o. Oskrba s pitno vodo.
URL=«<http://www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=583>«. 23.8.2008.
- JP Vodovod – Kanalizacija, d. o. o. Odvajanje in čiščenje odpadnih voda.
URL=« <http://www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=712>«. 23.8.2008.
- Komunalno podjetje Logatec, d. o. o. Cenik komunalnih proizvodov in storitev v letu 2008.
URL=« <http://www.kp-logatec.si/info.php?ID=2>«. 5.9.2008.
- Komunalno podjetje Logatec, d. o. o. Dejavnosti.
URL=« <http://www.kp-logatec.si/program.php?ID=0>«. 20.8.2008.
- Komunalno podjetje Logatec, d. o. o. Deponiranje druge občine.
URL=« <http://www.kp-logatec.si/program.php?ID=3&IDD=6>«. 20.8.2008.
- Komunalno podjetje Logatec, d. o. o. Statistika 2004-2007.
URL=« <http://www.kp-logatec.si>«. 20.8.2008.

- Komunalno podjetje Logatec, d. o. o. Letno poročilo javnega podjetja Komunalno podjetje Logatec d.o.o. za leto 2007. Logatec, marec 2007.
- Snaga, d. o. o. Letno poročilo za leto 2007. Ljubljana, 2007.
- Snaga, d. o. o. Cenik storitev zbiranja in prevoza ter prevzema in odlaganja komunalnih odpadkov.
URL= «<http://www.jh-lj.si/snaga/informacije/ceniki/veljavni>«. 3.9.2008.
- Snaga, d. o. o. Storitve.
URL=«<http://www.jh-lj.si/index.php?p=7&k=1368>«. 22.8.2008.
- Snaga, d. o. o. Delež prebivalcev, vključenih v redni odvoz odpadkov. Ljubljana, julij 2006.
- VIRANT, Gregor. Usmerjenost javne uprave k uporabniku.
URL=http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/mju_dokumenti/pdf/Gregor_20Virant.pdf. 15.8.2008.
- Zbornica komunalnega gospodarstva. Analiza uspešnosti poslovanja komunalnih podjetij v letu 2004. Ljubljana, 2005.

TABELE

Tabela 1: Število komunalnih podjetij	23
Tabela 2: Struktura števila zaposlenih.....	24
Tabela 3: Primerjava strukture sredstev in virov sredstev v gospodarskih in komunalnih dejavnostih v letu 2004	25
Tabela 4: Struktura stroškov in odhodkov za leto 2004 v odstotkih	25
Tabela 5: Lastniška struktura	30
Tabela 6: Podjetja, povezana v Javni Holding Ljubljana, d. o. o.	31
Tabela 7: Poslovanje javnih podjetij v letu 2007 (v evrih).....	31
Tabela 8: Število vodovodnih priključkov	33
Tabela 9: Vodarina – gospodinjstva	34
Tabela 10: Vodarina – gospodarstva, obrt.....	34
Tabela 11: Število kanalizacijskih priključkov	35
Tabela 12: Odvajanje odpadnih voda pri gospodinjstvih in uporabnikih	35
Tabela 13: Odvajanje odpadnih voda pri podjetjih, obrti	36
Tabela 14: Čiščenje odpadnih voda pri gospodinjstvih.....	36
Tabela 15: Čiščenje odpadnih voda gospodarstva, obrti	36
Tabela 16: Tabela storitev.....	37
Tabela 17: Delež prebivalcev, vključenih v redni odvoz odpadkov, julij 2006	38
Tabela 18: Delež prebivalcev, ki koristijo storitev javnega odvoza odpadkov.....	38
Tabela 19: Primerjava cen odvoza odpadkov	39
Tabela 20: Poznavanje delovanja Javnega podjetja Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., pomlad 2008	40
Tabela 21: Zadovoljstvo uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Javno podjetje Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., pomlad 2008.....	41
Tabela 22: Povprečna ocena zadovoljstva uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Javno podjetje Vodovod-Kanalizacija, d. o. o., pomlad 2008	41
Tabela 23: Poznavanje delovanja Snage, d. o. o., pomlad 2008.....	42
Tabela 24: Zadovoljstvo uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Snaga, d. o. o., pomlad 2008	42
Tabela 25: Povprečna ocena zadovoljstva uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Snaga, d. o. o., pomlad 2008.....	43
Tabela 26: Poznavanje delovanja Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., 2008.....	43
Tabela 27: Zadovoljstvo uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., 2008	44
Tabela 28: Povprečna ocena zadovoljstva uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., 2008	44
Tabela 29: Zadovoljstvo uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., 2008	45
Tabela 30: Povprečna ocena zadovoljstva uporabnikov s storitvami, ki jih opravlja Komunalno podjetje Logatec, d. o. o., 2008	45

SEZNAM SLIK

Slika 1: Novo upravljanje javnega sektorja	3
Slika 2: Struktura števila zaposlenih v komunalnih dejavnostih leta 2004.....	24
Slika 3: Prikaz strukture stroškov in odhodkov za gospodarstvo v letu 2004	26
Slika 4: Prikaz strukture stroškov in odhodkov za komunalne dejavnosti v letu 2004.	26
Slika 5: Indeks vodovodni priključkov I j/2003.....	33
Slika 6: Indeks kanalizacijskih priključkov I j/2003	35

Priloga 1

ANKETA O ZADOVOLJSTVU UPORABNIKOV

Sem Vesna Hladnik, študentka Fakultete za upravo. Diplomsko nalogo pišem na temo »Usmerjenost javnih storitev k uporabnikom«. Vljudno vas prosim, da rešite anonimno anketo, ki vam bo vzela malo časa in mi s tem pomagate pri zbiranju podatkov za mojo nalogo.

spol:	
starost:	

Kako bi ocenili vaše poznavanje delovanja Komunalnega podjetja Logatec, d. o. o., z oceno od 1 do 5, kjer 1 pomeni, da o delovanju podjetja ne veste ničesar, 5 pa, da ga zelo dobro poznate?

	ocena
sploh ne poznam	1
ne poznam	2
niti niti	3
poznam	4
zelo dobro poznam	5

Spodaj navedeni dejavniki se nanašajo na storitve, ki jih opravlja Komunalno podjetje Logatec, d. o. o. Kako zadovoljni ste z njegovim izpolnjevanjem s strani podjetja? (Vaše zadovoljstvo ocenite z oceno od 1 do 5, kjer 1 pomeni zelo nezadovoljen, 2 nezadovoljen, 3 srednje zadovoljen, 4 zadovoljen, 5 zelo zadovoljen.)

	1	2	3	4	5
Preglednost in razumljivost obračunov stroškov za porabljeno vodo in kanalizacijo					
Kakovost vode					
Cena vode					
Zanesljivost oskrbe z vodo					
Razvejanost kanalizacijskega omrežja					
Pomoč v primeru napak na omrežju					
Hitrost odprave napak					
Zaščita vodnih virov					
Ekološko osveščanje porabnikov					
Obveščanje o kakovosti vode					
Obveščanje o prekinitvah dobave					

	1	2	3	4	5
Redno in zanesljivo odvažanje smeti					
Vestnost in natančnost delavcev pri praznjenju smetnjakov					
Cena odvoza odpadkov					
Oddaljenost posod za odpadke od mesta prebivanja					
Ustreznost ločenega zbiranja odpadkov					
Ustreznost obveščanja o pravicah in dolžnostih uporabnikov storitev					
Ustreznost obveščanja o terminih odvoza odpadkov					
Preglednost in razumljivost obračuna odvoza odpadkov					
Oviranje prometa z vozili					
Čistoča mestnih ulic					

Za sodelovanje v raziskavi se vam lepo zahvaljujem!

IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORJA

Spodaj podpisana Vesna Hladnik izjavljam, da je diplomsko delo z naslovom Usmerjenost javnih storitev k uporabnikom moje avtorsko delo. Soglašam z objavo diplomskega dela na internetu.

Diplomsko delo je lektorirala Anica Sladič.